ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1996 йил 17 май ЖУМА
№ 36 (5.708)
сотувда эркин нархда

ТАЪСИСЧИ — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРЛИГИ

ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК — МАМЛАКАТЛАРИМИЗ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ГАРОВИДИР

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИГА АЪЗО БЎЛГАН ДАВЛАТЛАР РАҲБАРЛАРИНИНГ IV УЧРАШУВИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Муҳтарам Раис жаноблари,

Муҳтарам Бош котиб жаноблари,

Давлат ва ҳукуматларнинг муҳтарам бошлиқлари,

Хонимлар ва жаноблар,

Менга Ўзбекистон делегацияси номидан Туркманистон Республикаси раҳбариятига, энг аввало, Сапармурот Ниёзовга бизга кўрсатилган меҳмондўстлик учун самимий миннатдорлик билдиришга ижозат бергайсизлар.

Жаноб Ниёзов янаги навбатга ташкилотимиз раҳбари этиб сайланган. Мен уни бу воқеа билан табриклаш имконияти пайдо бўлганидан мамнунман.

Менга, шунингдек, Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотига аъзо бўлган давлатлар раҳбарларини ҳам қутлаш ва халқларимиз равнақи йўлидаги ишимизнинг самарали бўлишига ишонч билдиришга ҳам ижозат бергайсизлар.

Муҳтарам Раис жаноблари,

Кейинги йилларда юз бераётган сиёсий ва иқтисодий воқеалар жаҳон ҳамжамияти тараққиётининг умумий жараёнида интеграция ва кооперациянинг ўрни нақадар ошиб бораётганини кўрсатиб турибди.

Ўн беш Европа давлатининг интеграциялашгани, НАФТАга аъзо бўлган давлатларнинг иқтисодий ҳамкорлик фаолияти, АСЕАН доирасида тараққиётнинг жаҳон эътироф этган: **минтақавийликдан оламшумуллик сари** деган шиорни янада баланд кўтарган Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари эришган муваффақиятлар бу фикрни исботлаб турибди.

Яқинда Бангкокда ўтказилган Европа Иттифоқи ва АСЕАНга аъзо бўлган давлатлар раҳбарларининг учрашувида ҳам оламшумул интеграция жараёнларининг шакл-шамойили чизиб берилди.

Ўзбекистон Қозоғистон ва Қирғизистон билан биргаликда табиийлик касб этган Марказий Осиё интеграциясининг чуқурлашуви ҳамда яхши ривожига қаратилган изчил йўлдан бормоқда. Айни пайтда биз миллий иқтисодиётни жаҳон ҳамжамиятига кенг равишда интеграциялаш мақсадида халқаро доирада ҳамкорлик қилиш ниятимизни ҳам аниқ баён этганмиз.

Мен Ўзбекистоннинг янги мустақил давлатларнинг ўзаро ҳамкорлиги доирасидаги интеграцион жараёнга муносабати хусусида ҳам кўп марта гапирганман. Биз шериклик тенг ҳуқуқли бўлиши ҳамда бизнинг эркимиз ва мустақиллигимизни, сайёрамизнинг турли томонлари билан ўрнатилаётган алоқаларимизни мутлақо чекламаслиги лозим, деб ҳисоблаймиз.

Шунингдек, бу жараённи тезлаштириш ҳамда унга сиёсий ва мафкуравий тус беришга ҳам йўл қўйиб бўлмайди. Интеграция ихтиёрийликка, шерик танлашда ҳам, бу жараёнда иштирок этиш даражасида ҳам тенг ҳуқуқ ва тўла эркка асосланиши керак.

Жаноб Раис!

Кейинги пайтда интеграция ҳаракатларини амалга ошириш билан бирга халқаро интеграциянинг концептуал асосларини ишлаб чиқишга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Шу муносабат билан **давлатлар эмас, уларнинг мафкура ва сиёсатдан холи иқтисодиёти ва бозорлари интеграциялашуви лозимлигини** алоҳида қайд этишни истар эдим.

Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотининг фаолияти айнан мана шу тамойилларга асосланганидагина у ҳақиқий интеграцияловчи ташкилот бўла олади.

Ўзбекистон бошқа олти мамлакат қаторида Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотига аъзо бўлганидан буён орадан тўрт йил ўтди. Бу даврда ҳамкорликнинг истиқболлари ҳамда унинг турли соҳаларидаги устуворликларни белгилаб берувчи бир қанча ҳужжатлар қабул қилинди. Биз қабул қилган қарорларни ҳаётга татбиқ этиш бўйича ҳозирнинг ўзидаёқ дастлабки қадамлар қўйилган. Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти ишини такомиллаштириш, унинг бир қанча янги ташкилотларини таъсис этиш бўйича муҳим битимлар имзоланган.

Мен **яқин келажакда Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотининг савдо, транспорт, алоқа сингари соҳалардаги фаолиятининг амалий натижаларини кўрамиз, деб умид қиламан**. Бугунги кунда Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти транспорт ташкилотининг бир қисми — биз учун жанубий денгиз портларига йўл очиб берадиган Марказий Осиё давлатлари билан Эрон ўртасидаги темир йўл тизимини бирлаштирадиган **Тажан—Сарахс—Машҳад—Бандари Аббос** темир йўл тармоғи қурилиши амалга оширилгани қувонарли ҳолдир.

Бу Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти имкониятларининг амалга оширилишини кўрсатадиган яхши мисолдир. Биз бу ташкилот доирасида кучларимиз, ресурс ва имкониятларимизни бирлаштирган ҳамда миллий манфаатларимизни кўзлаган ҳолда мазкур минтақа тараққиётида муҳим аҳамиятга эга бўлган мураккаб иқтисодий масалаларнинг ҳал этилишини енгиллаштиришимиз мумкин.

Давлатларнинг муҳтарам бошлиқлари,

Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотининг асосини **бизнинг иқтисодий манфаатларимизнинг умумийлиги** ташкил этади. Бу манфаатларнинг қай даражада бир-бирига яқинлиги тўғрисида гапириб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак, деб ўйлайман.

Биз ўзаро фойдали ҳамкорликни чуқурлаштириш имкониятларини нималарда кўрамиз?

Биринчидан, умумий самарали ҳамкорликни, мамлакатларимизнинг иқтисодий манфаатларини мувофиқлаштириш ва ўзаро қўллаб-қувватлашни йўлга қўйиш.

Иккинчидан, транспорт коммуникацияси муаммоларини ҳал этиш. Зеро, замонавий ривожланган транспорт тизимини йўлга қўймасдан туриб, давлатларимизнинг иқтисодий салоҳиятини тўла ҳолда намоён қилиб бўлмайди.

Умид қиламизки, Тажан—Машҳад—Бандари Аббос темир йўл тармоғининг ишга туширилиши билан Марказий Осиё мамлакатлари жаҳондаги бошқа иқтисодий марказлар билан ўзаро ҳамкорлик қилишнинг янги имкониятларига эга бўлади.

Биз янги транспорт йўлининг аҳамиятини мутлақо камситмаган ҳолда бу йўл 300 миллион аҳоли истиқомат қиладиган Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотидек улкан минтақанинг барча эҳтиёжларини қондиролмаслигини ҳам эътироф этишимиз керак.

Шунингдек, **ташкилотимизга аъзо бўлмаган, бироқ жанубий денгизларга чиқиш йўлига жуда муҳтожлик сезаётган бошқа давлатларнинг ҳам бу ҳаракатга қўшилиши мумкинлигини ҳисобга олиш лозим.** Вазиятнинг ўзи яна бошқа коммуникация лойиҳаларини ҳам барпо этиш ва амалга ошириш бўйича ҳамкорликни давом эттиришни тақозо қилади.

Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотининг транспорт дастури Термиз ёки Кушка орқали Покистон портларига олиб чиқадиган янги жанубий йўналишларни ривожлантиришни ҳам назарда тутиши керак.

Шу муносабат билан биз Ҳирот орқали ўтадиган коммуникацияларни тиклаш хусусидаги Покистон ташаббусини маъқуллаймиз. Бу йўналиш яқин келажакда бутун минтақа тараққиётига улкан ҳисса қўшадиган Трансосиё автомобил ва темир йўлларини барпо этиш имконини беради.

Бошқа бир истиқболли йўналиш — Туркманбоши шаҳри орқали амалга ошириладиган Транскавказ йўлидир. Европанинг **бир қанча** халқаро ташкилотлари, энг аввало, Европа Иттифоқи бу лойиҳани маъқуллайди. Бу — Грузия портлари орқали Европа бозорларига чиқиш, Марказий Осиё минтақасининг транспорт соҳасидаги мушкулини осон қилиш имкониятидир.

Шу муносабат билан Сарахсда сизларнинг иштирокингизда имзоланган **Озарбойжон, Грузия, Туркманистон ва Ўзбекистон ўртасидаги тўрт томонлама битим** Осиё билан Европанинг бирлашиши борасидаги яна бир аниқ истиқболни очиб беради. Транспорт коммуникациялари тараққиётининг бу йўналиши ҳам анжуманимизда иштирок этаётган, минтақа доирасидагина эмас, балки жаҳон миқёсида савдо, иқтисодий, маданий ва технологик интеграцияга қўшилишга интилаётган барча давлатларнинг туб манфаатларига мос келишига ишончим комил.

Орада албатта пайдо бўладиган ташаббус ва ғоялар мусобақаси бир лойиҳани бошқасига қарши қўйишга эмас, умумий манфаатларимиз бир-бирини тўлдиришининг мукаммал йўлларини қидиришга қаратилмоғи лозим.

Раис жаноблари!

Мен эътиборингизни жалб қилмоқчи бўлган **учинчи жиҳат** Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотида иштирок этувчи мамлакатларнинг илмий-техникавий ҳамкорлигидир.

Халқаро ташкилотнинг илмий-техникавий салоҳияти унга аъзо бўлган давлатлар салоҳияти мажмуидан иборат бўлиб, унинг жаҳон иқтисодий тизимидаги ўрнини кўп жиҳатдан шу салоҳият белгилаб беради.

Илмий-техникавий салоҳиятларимизни интеграциялаш, илмий ишланмаларни мувофиқлаштириш ва уларнинг устувор йўналишларини белгилаш борасидаги куч-ғайратларни бирлаштириш ҳаётий заруратдир. Бу эса Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти доирасида илмий ахборот айирбошлаш тизимини барпо этиш вазифасини ўртага қўяди.

Тўртинчидан, маданий, маънавий соҳаларда ўзаро алоқаларни ривожлантириш муҳимдир. Бизнингча, давлатларнинг иқтисодий ҳамкорлиги ана шу соҳаларда аждодларимизнинг энг яхши анъаналарини тиклашга қаратилган хилма-хил алоқалар билан мустаҳкамланиши керак.

Ҳозирги кунда халқларимизнинг жисмоний ва маънавий саломатлигига хавф солиш билан боғлиқ масалалар кундаланг бўлиб турибди. Мен ҳақиқий хавфга айланган **бангфурушлик муаммосини** назарда тутяпман. Ташкилотимиз доирасида наркотик моддалар етиштириш, ишлаб чиқариш, мамлакат орқали олиб ўтиш ва истеъмол қилишга қарши минтақа дастурини ишлаб чиқишимиз керак.

Кези келганидан фойдаланиб, шу ерда ҳозир бўлган ва делегациялари 3-4 май кунлари Тошкентда бўлиб ўтган наркотик моддаларни назорат қилиш соҳасидаги ҳамкорликка бағишланган халқаро семинар-конференцияда иштирок этганларга миннатдорлик билдирмоқчиман.

Тошкент учрашуви чоғида қабул қилинган **«Наркотик воситалар, психотроп моддаларни ғайриқонуний ишлаб чиқариш, сотиш, суиистеъмол қилиш устидан назорат қилиш соҳасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик тўғрисида Меморандум»** фақат кенг кўламли, мувофиқлаштирилган халқаро саъй-ҳаракатларгина XX асрдаги бу хавфли иллат тарқалишига чек қўйиши мумкинлигидан далолат беради.

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги ҳамкорлик шу дастурнинг таркибий қисми бўлиши мумкин. Она ва бола саломатлигини яхшилаш, юқумли касалликларга қарши кураш, миллий соғлиқни сақлаш тизимларини дори-дармон ва асбоб-ускуналар билан таъминлаш масалалари бу соҳада устувор ҳисобланади.

Ниҳоят, мен тўхталиб ўтмоқчи бўлган сўнгги масала. Мен **иқтисодий ҳамкорлик ташкилотининг фаолиятини сиёсийлаштиришга ва мафкуралаштиришга йўл қўйиб бўлмаслиги тўғрисида гапирар эканман, бунда мазкур ташкилотнинг ҳарбий-сиёсий тузилмага айланиш хавфини кўзда тутган эдим.**

Менимча, бундай истиқбол ҳеч кимга маъқул бўлмаса керак. Биз шунга қатъий равишда аминмизки, **ўз моҳияти, ўз номи ва вазифаси бўйича иқтисодий, гуманитар ва коммуникацион муаммоларни ҳал этиши лозим бўлган бу анжуманни турли сиёсий баёнотлар минбарига айлантириш мумкин эмас.** Бундан ташқари, бу минбардан Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотига аъзо бўлмаган бошқа давлатлар шаънига турли-туман айб ва бўҳтонлар ёғдириш мақсадида фойдаланиш борасидаги уринишларга ҳам мутлақо йўл қўйиб бўлмайди, деб ҳисоблаймиз ҳамда бундай уринишларга кескин қарши чиқамиз.

Биз айрим мамлакатлар ва уларнинг раҳбарларининг анжуманга муҳим халқаро муаммоларни ҳал этиш масаласида ўзларининг нуқтаи назарларини тиқиштиришга бўлган уринишларини ҳам ҳазм қилолмаймиз. Бундай нуқтаи назарлар, хусусан, Ўзбекистон учун мақбул эмас. Мен шуни қатъий равишда баён қиламанки, агарда Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотини сиёсийлаштиришга бўлган бундай уринишлар бундан буён ҳам давом этаверса, Ўзбекистон бу ташкилотдан чиқишга мажбур бўлади.

Муҳтарам давлат бошлиқлари,

Иқтисодий ҳамкорлик ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар улкан бунёдкорлик салоҳиятига эгадир. Муддаоларимизнинг софлиги, мақсадларимизнинг олижаноблиги, бир-биримизга самимий ёрдам бериш истагимиз бизни бирлаштириб турган экан, давлатларимизнинг ўзаро иқтисодий макони кенгайиб, мустаҳкамланаверади. Бу эса мамлакатларимиз гуллаб-яшнашининг, халқларимиз фаровонлигининг, ўзаро ишончни, минтақаларимиздаги тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашнинг гаровидир.

Эътиборингиз учун ташаккур.

1996 йил 14 май, Ашгабат шаҳри.

Хоразм вилояти ҳокимлиги жавоб беради

«ЎЗ-ЎЗИНИ АЛДАГАН — ЭЛГА ХИЁНАТ ҚИЛГАН»

Юқоридаги сарлавҳа остида берилган танқидий мақолада Хоразм вилоятида иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш кескин тус олганлиги, ҳуқуқ - тартибот органларининг барча жабҳаларида қонунга амал қилиш ва унга бўйсуниш, қонунчиликни ҳурматлаш борасида сезиларли ўзгаришлар рўй бераётганлиги ёзилганди. Ким бўлишидан қатъий назар, республикамизда амал қилаётган қонунларни бузгудек бўлса, жазо олиши муқаррар. Лавозимига совуққонлик, лоқайдлик ва виждонсизларча муносабатда бўлаётганларнинг кирдикорларини очиб ташлашда вилоят прокуратураси ва унинг жойлардаги тармоқлари ходимлари жонбозлик кўрсатишмоқда. Танқидий мақолада Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 9 февралдаги қабул қилинган «1995 йилда истеъмол бозорини энг зарур товарлар билан тўлдиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг бажарилиши юзасидан ўтказилган текширишларнинг натижалари ҳақида сўз юритилганди. Қарорга мувофиқ Хива шаҳар ва туман корхоналари, ташкилотлари 1995 йил марказлашмаган тартибда 1800 тонна озуқа буғдой харид қилиб келтириши белгиланганди. Аммо бу топшириқ бажарилмади. Хива шаҳар ва тумани ҳокимининг муовини Комилжон Шарипов масъулиятсизларча иш тутиб марказлаштирилмаган тартибда 2400 тонна буғдой келтирилганлиги ҳақида сохта ҳужжат тузиб, юқорига расмий равишда жўнатган. Шунингдек, Гурлан тумани ҳокимининг ўринбосари Баҳодир Исмоилов ҳам ҳукумат қарорини бажарилишини таъминламай сохтакорликка, қўшиб ёзишга йўл қўйган.

Хоразм вилояти ҳокимлигидан мақола бўйича расмий жавоб олинди. Унда шундай дейилади:

«Қишлоқ ҳаёти» газетасининг 30-сонида босилган «Ўз-ўзини алдаган, элга хиёнат қилган» сарлавҳали мақолада баён қилинган қонун бузилишлари вилоят ҳокимлигида муҳокама қилинди. Шаҳар, туманлар ҳокимларига дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашда кўзбўямачиликка йўл қўймаслик ҳамда кўзбўямачиликка йўл қўйган мансабдор шахсларга нисбатан қаттиқ чоралар кўриш топширилди. Кўзбўямачиликка йўл қўйган Хива ва Гурлан туманлари ҳокимлари ўринбосарлари К.Шарипов, Б.Исмоиловларнинг жиноят ишлари судда кўрилиш арафасида. Суд ҳукмига қараб уларнинг ўз ловозимларида ишлаш ёки ишламаслик масаласи ҳал қилинади. Шу ҳақда газетани хабардор қиламиз».

СИФАТЛИ ПАРВАРИШ — МУҲИМ ИШ

Баҳорнинг сўнгги ойи — май ҳам ўтиб бораяпти. Бугунгача асосий майдонлардаги уруғлик тўла бўй кўрсатди, парвариш ишларига киришилди. Ғўза кундан-кун ривож олмоқда. Деҳқон меҳнати кўринмоқда.

Шуниси таҳсинга лойиққи, ўтган йилларда кўзланганидан зиёда оқ олтин хирмони тиклаб мамлакатда довруғ қозонган Андижон, Фарғона, Наманган вилоятлари заршунослари бу йил ҳам мўл ҳосил етиштириш ниятида фаоллик қилишаяпти. Ҳар бир ғанимат дамлардан оқилона фойдаланиб, тадбирларни сифатли адо этишаётир. Фан ютуқлари, илғорлар тажрибаси кенг татбиқ этилаётгани туфайли далаларда экинлар ривож топаётир.

Дарвоқе, эрта, баракали ҳосил етиштириш ҳозирги ҳаракатга, ғайрат-шижоатга боғлиқ. Йилдан-йилнинг фарқи бор деганларидек, бу йил кўклам кеч келди, кетма-кет бўлган ёғингарчиликлар замин ҳароратини пасайтирди. Кўп жойда баҳорги юмушларга кеч киришилди. Ҳатто бузиб қайта чигит экилган майдонлар ҳам бўлди. Натижада ўсимлик ривожи олдинги йилларга қараганда кечикмоқда. Қатор вилоятлардаги аҳволни кўнгилдагидек деб бўлмайди. Ҳатто шундай жойлар борки, ҳанузгача чигит тўла экиб бўлинмаган. Қулай фурсат ўтиб бораяпти. Эртага уруғликни ундириб олиш мушкуллашади.

Ҳа, энди барча куч, ғайрат-шижоатни ишга соладиган пайт келди. Уста пахтакорлар, кекса деҳқонлар маслаҳатига қулоқ тутиб экин парваришини жадаллатиш лозим. Йўқса, кузда бармоқ тишлаб, аттанг деб қолиш мумкин, Ҳали вақт бор демай ишга дадил киришган ютади.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлигидан олинган маълумотларда келтирилишича, шу йил 16 майгача бир миллион 481 минг гектарга чигит қадаб бўлинган, Фақатгина бу тадбир Қорақалпоғистон Республикасида (91,9 фоиз) тўла ниҳоясига етмади. Қорақалпоғистонлик пахтакорлар ҳаракатни тезлатишлари даркор.

Бу ёғи олди ёз. Вазифалар эса талайгина. Уруғликни хатосиз ундириб олиш билан бирга деҳқон олдида муҳим давр — ғўза парваришини жадал давом эттириш пайти етди. Энди олдинги хато ва лоқайдликлар такрорланмасин. Ниятимиз, мамлакатимиздаги ҳар бир вилоят, туман ҳамда хўжалик кўзлаган маррасига етсин. Хирмонларимиз оқ олтинга тўлиб тошсин. Ҳамма барака шу жадал ҳаракатда.

Ойнинг биринчи ўн кунлигида ҳарорат кўтарилиб, деҳқон кўнглини чароғон этди. Далаларда меҳнат кўтаринкилиги авж олди. Уруғлик унган бир миллион 342,1 минг гектарда ғўза яганаси, парвариши кўп жойда юқори суръатда олиб борилаяпти. Мақсад, кечикиб экилган жойлардаги экин ривожини талаб даражасига етказиб олиш.

Маълумки, 1995 йили шу пайтгача 1.257,6 минг гектар ердаги ўсимлик яганадан чиққан эди. Шунингдек, 1.819 минг гектардаги ниҳоллар култивация қилинган, ҳамда 973,3 минг гектари озиқлантирилган, 845,9 минг гектари чопиқдан чиққан эди. Рақамлардан кўриниб турибдики, вазият ишга астойдил киришишни тақозо этаётир.

Бу борада Андижон, Фарғона, Сурхондарё, Наманган, Тошкент вилоятлари ғайрат кўрсатишмоқда. Андижонликлар шу кунгача 77 минг гектардаги ғўзани яганадан чиқариб бўлишди. 135 минг гектар майдон култивация қилинди. Жумладан, Фарғона вилояти миришкорлари ҳам 42 минг гектар жойдаги экинни озиқлантириб, кўчатлар бақувват ўсишини таъминлашаяпти. Насиб этса кузда албатта мўл ҳосил ундиришади.

Аввалги йилларда оқ олтиндан мўл ҳосил олиб элга танилган Наманган туманидаги «Туркистон» жамоа хўжалигидаги Э.Алмонов. Охунбобоев номли жамоанинг Э.Ғиёсов, А.Мамадалиев, К.Пўлатов, Н.Йўлдошев, Н.Жабборов, Ж.Рузиқулов, Р.Нишонбоев бошлиқ бригадалар азаматлари бу йил ҳам экин парваришида кўпчиликка намуна бўлишмоқда. Бундай фидойилар бошқа туманларда ҳам оз эмас.

Афсуски, мазкур тадбирлар ҳамма ерда ҳам бирдек кетмаяпти. Айрим жойларда хотиржамлик кайфияти давом этаётир. Маълумотларда келтирилган рақамлар шундан далолат бериб турибди. Айниқса Сирдарё, Навоий вилоятларидаги ҳамда Қорақалпоғистондаги аҳвол кишини ташвишлантиради. Негаки, Сирдарёда ҳозиргача эндигина 110 минг гектар ердаги уруғлик унган, Фақат 6.1 минг гектари ягана қилинди. Атиги 43 минг гектарда ғўза култивацияси ўтказилди.

Ачинарлиси, бундай мисоллар битта-иккита эмас. Қорақалпоғистон Республикаси деҳқонлари ғайрат отини қамчилашмаса кузда яна қийналишлари, ҳосилнинг маълум миқдорини бой беришлари мумкин. Бундай дейишимиз боиси, шу давргача чигит экиш мавсуми тўла якунланмаган. Яна 11 минг гектардан ортиқ ерга уруғлик қадалиши лозим. Унинг устига ғўза униб чиққан жойларда яганалаш. парвариш ишлари бирдек эмас. Айни кунларда атиги 177 та культиватор далага чиқарилган, холос.

Ҳақиқий миришкор эккан уруғим хато бўлмай бўй кўрсатсин, ундан, мўл дур ундирай, деб чигит ерга тушган кундан ҳаракатини бошлайди. Сарф-харажатни меъёрдан оширмай мўл пахта олишни ўйлайди. Ўшанда топган-тутганига барака киради, бири икки бўлади. Деҳқончиликда пухта режа, тадбиркорлик билан иш юритишни билиш, айниқса, бозор муносабатларига ўтиш даврида кўп нарсани белгилайди. Буни унутмаслик жоиз.

Ғайрат қилган етар муродга, деган нақл бор. Мана, кунлар исиди, ердаги ҳарорат кўтарилди. Жойлардан иккинчи ишлов ҳам бошлаб юборилганлиги ҳақида хушхабарлар келмоқда. Пахтачиликда асосий масъулиятли палла-парваришга киришилди. Ғўзанинг баравж, бақувват, касалликларга чидамли бўлиб ўсиши шу кунларда адо этиладиган юмушларга боғлиқ. Уларни вақтида, сифатли ўтказсак, эрта етиштирадиган баракали ҳосилимиз гаровидир.

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» газетаси деҳқончилик бўлими мудири.

ҒЎЗАЛАР ЧИНБАРГ ЁЗАЯПТИ

Олтиариқ туманидаги «Оқбўйра» жамоа хўжалиги миришкорлари бу йил 464 гектар майдонга чигитни жуда барвақт экдилар, ғўза парваришига ҳам биринчи бўлиб киришдилар. Ҳозир далада 10 та чопиқ тракторлари ғўза қатор ораларига ишлов бераяпти, жамоа аъзолари яганадан чиқарилган ниҳолларни авайлаб чопиқ қилмоқдалар. Яганалаш эрта ўтказилган майдонларда 2-3 кундан сўнг иккинчи маротаба назорат яганасини ўтказиш ҳам кўзланмоқда.

Тракторчи Машрабжон Умурзоқов, Баҳодиржон Тошпўлатов, Тиловолди Йўлдошевлар ҳар куни 5-6 гектар майдонга сифатли ишлов бермоқдалар.

Бу йил гектаридан 30 центнердан ҳосил олиш учун курашаётган Раҳматали Акбаров бошлиқ 4-бригада аъзолари 46 гектар майдондаги ғўзаларни биринчи ишловдан чиқардилар. Ҳаётбахш қуёш нури ва деҳқон меҳридан баҳра олган ғўзалар текис ривожланиб, 4-5 тадан чинбарг ёзди. Ниҳолларни азотли ва маҳаллий ўғитлар билан биринчи озиқлантириш ниҳоясига етказилмоқда. Белгиланган ўғит аниқ меъёрда ва бир текисда солинганлиги учун ҳам ғўзаларнинг ривожи соз, дуркун ўсмоқда.

***

Жамоа хўжалиги деҳқонлари 403 гектар майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан ғалла олиш учун астойдил меҳнат қилаётир. Экинлар тўла озиқлантиришдан чиқарилди. Яхши парваришланган буғдойлар ҳозир текис бошоқлади, қуёш нурида бошоқлар товланиб тилла ранг олмоқда.

Сотиболди Юсупов, Эргаш Маматов, Тўланбой Кимсанов, Ҳошимжон Пўлатов каби звенолар ўзларига бириктилган майдонларда парваришни давом эттириб, ўрим-йиғимга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Ғалла тўкиладиган омборлар, хирмон жойлар таъмир қилинди, комбайнлар хирмонга тахт қилиб қўйилди. Жамоа хўжалиги касаба уюшма раиси Иброҳимжон Ашурматов бошлиқ ишчи комиссияси ғаллазорларни бир карра кўрикдан ўтказиб, ҳосилдорликни чамалаб кўрмоқдалар.

Бу йил режадаги 1400 тонна буғдойнинг 728 тоннаси давлатга сотилади, қолган 50 фоизи хўжалик ва деҳқонлар эҳтиёжи учун ишлатилади.

М. РАҲИМЖОНОВ.

***

СУРАТДА: «Оқбўйра» жамоа хўжалиги 4-бригадаси бошлиғи (ўнгда) Раҳматали Акбаров ва хўжалик касаба уюшмаси раиси Иброҳимжон Ашурматов ғўза ривожини кўришмоқда.

Ғанижон МУҲАММАДҚОДИРИЙ олган сурат.

ЕР, МЕҲНАТ — ЮҚОРИ ДАРОМАД

Республика Вазирлар Маҳкамасининг йиғилишларида қишлоқ жойларда пайчиликни, хўжалик аъзоларининг умумий мулкдаги улушига қараб ҳақ олиш тизимини ривожлантириш, хўжаликлар равнақини таъминлашнинг турли шаклларидан фойдаланишни йўлга қўйишнинг аҳамияти хусусида алоҳида гапирилганди. Бухоро вилоят ҳокимлиги бошчилигида бу ўта муҳим ҳаётий масалага эътиборни қаратиб, аниқ тадбирлар ишлаб чиқдик. Унга кўра Қоракўл туманидаги «Зарафшон», Ромитандаги «Халқобод», Ғиждувондаги Айний номли, Шофиркон туманидаги Бобур номли жамоа хўжаликлари ёпиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилаяпти.

Бухоро вилояти деҳқончилик-саноати уюшмаси раиси Содиқжон Саидиллаев ҳикоя қилади.

Ер шароити ўта ёмон бўлган зоналарни аниқлаш, у ерлардаги хўжаликларга амалий ёрдам бериш тизими ишлаб чиқилди. Деҳқончиликда эскилик сарқити сифатида мавжуд бўлган «тенглик» ижтимоий ва иқтисодий адолат тамойилларини қўпол равишда бузилаётганди. Бунга қатъий чек қўйишга киришилди. Иқтисодий ислоҳот, омилкорлик шарофати туфайли деҳқонларнинг моддий манфаатдорлиги ошаяпти, уларнинг ерга, хизмат бурчига бўлган муносабати ўзгарди. Шу ўринда мисолларга тўхталсам. Ғиждувон тумани хўжаликларида бозор иқтисодиёти талабларига мос келадиган илғор усуллар амалиётга кенг жорий этилди. Мулк давлат тасарруфидан чиқарилиши, пудрат кенг жорий этилиши, тадбиркорлар кенг қўллаб қувватланиши ўз меваларини бера бошлади. Ўтган йили туман бўйича гектаридан 41,1 центнердан пахта ҳосили олишга эришилди. Моҳир ташкилотчи Мардон Фармонов раҳбарлик қилаётган «Гулистон» жамоа хўжалигида бу кўрсаткич 46,5 центнерни ташкил этди. А. Ғиждувоний номли, Айний номли, Ф. Хўжаев номли жамоа хўжаликларида ҳам юқори кўрсаткичларга эришилди. Туманда пахтачиликнинг ўзидан 383 миллион сўмдан ортиқ даромад олинди. Умумий соф фойда 48 миллион 51 минг сўм бўлди. Эътиборлиси шуки, деҳқонлар сўмни сўмга уриштирадиган, тежамкорликка қатъий риоя этадиган, камчиликларга қарши муросасиз курашадиган бўлиб қолдилар. Энди ўғит сочилиб ётганини, тракторлар бекорга гуриллаб турганини кўрмайсиз. Умуман тадбирларнинг таъсирчанлиги туфайли «Гулистон» жамоа хўжалигида бир гектардан 50 минг сўм, «Ўзбекистон» хўжалигида 49 минг сўм даромад қилинди. Иқтисодий манфаатдорлик таъминланаётганлиги учун деҳқонлар зўр кўтаринкилик, омилкорлик кўрсатиб ишламоқдалар. Истиқлолимизнинг беш йиллиги нишонланадиган қутлуғ йилда ғиждувонликлар 41.550 тонна пахта, 15 минг тонна ғалла етиштириш учун сидқидил тер тўкмоқдалар.

Мустақиллик йилларида кишиларимиз онги, дунёқарашида катта ўзгаришлар содир бўлди. Янги ҳаёт ва янги сиёсат кириб келганини барча қалбдан ҳис қилаяпти. Мустақиллигимизни мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшишга астойдил интилаяпти. Қаерда соғлом муҳит, ҳамжиҳатлик, сафарбарлик таъминланган бўлса, ўша ерда иқтисодий ислоҳотлар изчил амалга оширилаяпти. Қоракўл туманидаги «Зарафшон» ҳиссадорлик жамияти ноз-неъмат бунёдкорларининг фаолияти фикримиз далили бўла олади. Хўжаликка ишлаб чиқаришда бой тажриба тўплаган, чўл шароитини яхши биладиган Муҳаммад Ражабов етакчилик қилмоқда. Асл чўлқувар ҳаёти мураккаб кечди. Боиси у «пахта иши» жабрдийдаларидан бири. Адолатсиз кишилар унинг бошига не кунларни солишмади. Умрини чўлга бағишлаган, пахтачиликни ривожлантиришга катта ҳисса қўшган инсон уч йил қамоқда азоб чекди. Ниҳоят адолат тантана қилиб, у ёруғ юз билан яна чўлга, қадрдон хўжалигига қайтди. Кўпчилик яна Ражабовни бошқарув раислигига тавсия этди. Чўлқуварлар нияти амалга ошди.

«Зарафшон» хўжалигининг 1070 гектар ери бор. 740 гектарида пахта, 325 гектарида ғалла етиштирилаяпти. Боғлар, узумзорлар кенгайиб бораяпти. Ўтган йили бу ерда меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг самарали усуллари жорий этилди. Бозорга хос ёрдамчи тармоқлар шакллантирилди, таркибий ўзгартишлар амалга ошди. Натижада ўтган йили хўжаликда гектаридан 43,4 центнердан оқ олтин йиғиштириб олишга муваффақ бўлинди. Асосий тармоқнинг ўзидан 47 миллион 36 минг сўм даромад олинди. Соф фойда 3 миллион сўм атрофида бўлди. Бу ерда ерни эъзозлашни, илғорлар тажрибасидан унумли фойдаланишни яхши билишади. Шунинг учун бултур чўл шароитида гектаридан қарийб 23 центнердан бошоқли дон олинди. Далаларни айлансангиз барқ уриб ўсаётган ғўзаларни, бўлиқ ғаллазорларни кўриб дилдан қувонасиз. Қоракўлда Меҳриддин Рўзиев, Саъдулло Бозоров, Қутли Шомуродов каби ташаббускор заршунослар иш тажрибаси кенг оммалаштирилмоқда. Боиси «Зарафшон» фахри бўлган чўлқуварлар ўтган йили гектаридан 50-55 центнердан пахта ҳосил олишга муваффақ бўлдилар. Юқори ҳосилли ғаллакорлар сафи ҳам кенгаймоқда. Гектар ҳосилдорлигини 40 центнерга етказган Розиқ Шукуриллаев, Рамазон Остонаев, Фарҳод Ҳамдамов каби ғаллакорлар истиқлолимизнинг чинакам фидойиларидир. Ахир сувли, жаннатдек жойларда кўнгилдагидек ҳосил етиштира олмаётган кишилар йўқ дейсизми? Шулар ҳақида ўйласак метин иродали, асл чўлқуварларга тасаннолар айтасан киши.

Вилоятимизда пахтачиликда 16.438 оилага 2874 гектар ер, ғаллачиликда 5.685 оилага 52.035 гектар, полиз ва сабзавотчиликда 1.110 оилага 1.320 гектар майдон пудрат асосида ажратиб берилган. Деҳқончилик-саноат уюшмалари тизими хўжаликларидаги 151 та қорамолчилик фермасидан 100 та яқини хусусийлаштирилди. Шулардан 96 таси давлат банкларида ўз ҳисоб рақамига эга. Ҳиссадорлик жамоаларига озуқа етиштириш учун 9.645 гектар ер ажратилган. Ҳозир улар ҳисобида 36.132 бош қорамол бор. Янгича шароитда ишлашга пухта тайёргарлик кўрилган, иш бошида тажрибали мутахассислар бўлган жойда ижобий натижалар қўлга киритилаяпти. Бухоро туманидаги хусусийлашган фермалар ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 3 тонна, Жондор тумани фермалари 14 тонна, Ғиждувон фермалари эса 23 тонна кўп гўшт етиштирдилар. Айни пайтда масалага бир ёқлама ёндошган хусусийлаштирилган фермаларда иш орқага кетди. Чорва туёқ сони, маҳсулдорлик камайди. Сабоқлардан хулоса чиқариб, камқувват жамоаларда ишни яхши йўлга қўйиш учун барча имкониятни ишга солаяпмиз.

Вилоятда 864 фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. 25-30 бош молга эга бўлганлари сони 200 дан ошади. Мустақил деҳқон (фермер) хўжаликлари қўлида ҳозир 16.458 бош қорамол бор. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1559 тага кўпдир. Тадбиркорлар қўй ва эчкилар сонини ҳам оширишга эришдилар. Ҳар бир шартли молга 1.46 гектар ер ажратилган. Жорий йилнинг 4 ойи мобайнида фермер хўжаликлари ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 34 тонна гўшт, 246 тонна сут, 620 минг дона тухум кўп етиштирдилар.

Президентимиз Ислом Каримов халқ депутатлари Хоразм вилоят кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида кичик, ўрта ва хусусий корхоналарни ташкил этишнинг аҳамияти хусусида алоҳида тўхталганди. Сир эмас, биз назарда тутган баъзи корхоналар халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ўрнига кўпроқ олди-сотди, воситачилик билан шуғулланишга ҳаракат қилган даврлар бўлди. Ҳамжиҳатликда ҳаракат қилиб, тадбиркорлар фаолиятини тўғри йўлга солдик. Вилоят деҳқончилик-саноати уюшмаси тизимидаги хўжаликларда янги иш жойлари барпо қилиш борасида муайян ютуқларга эришилди. Ҳозирда бизга қарашли хўжаликларда 1.323та кичик саноат корхоналари бўлиб, уларда 7.409 нафар киши ишламоқда. Айниқса 128 та тегирмон, 127 мойжувоз, 17 та консерва, 61 та тикув, 20 та минерал сув ишлаб чиқарадиган цехлар, 87 та ғишт заводи, 32 оҳак ишлаб чиқарадиган корхона фаолияти кўпчиликни қувонтираяпти. Қайд этилган корхоналардан 1.258 таси хусусийлаштирилган.

Бухоролик деҳқонлар Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини давлат йўли билан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорини зўр миннатдорчилик ила қарши олдилар. Ҳаётбахш фармон қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг моддий базаси ва молиявий аҳволини мустаҳкамлаш, ноз-неъмат бунёдкорларини рағбатлантириш, аграр сиёсатнинг устивор вазифаларини амалга оширишда беқиёс аҳамият касб этади. Фармонга кўра машина-трактор парклари қишлоқ хўжалик корхоналарининг буюртмаларига мувофиқ бажарган ишлари учун уч йилгача қўшимча қиймат солиғини тўлашдан озод қилиндилар. Бу жуда катта ғамхўрлик. Шунингдек, пилла етиштириш ҳамда чўл ва ярим саҳро яйловларида жойлашган қоракўлчиликка бўнак бериш учун йўналтирилган кредитлар берилиши соҳа кишиларининг руҳини кўтарди. Айниқса 1996 йил 1 августига қадар балл-бонитет бўйича ўтказилган баҳолар асосида қишлоқ хўжалик зоналарини белгилаб, шу зоналар бўйича ер солиғининг табақалаштирилган ставкаларини қайта кўйиб чиқишга киришилганлиги адолатни тиклаш, деҳқонларда ерга бўлган меҳр-муҳаббатни янада мустаҳкамлашнинг беқиёс омилдир. Қишлоқларимизда иқтисодий ислоҳот изчил амалга оширилаяпти. Бу эришилаётган дастлабки ютуқларда, кенг оммалашаётган ташаббусларда ўз ифодасини топаяпти.

Музрабод туманидаги «Бешқўтон» жамоа хўжалиги миришкорлари шоли экишни бошлаб юбордилар. Хўжалик деҳқонлари ўтган йили ҳам 1935 гектар майдонда шоли етиштириб, катта даромад олгандилар.

- Даромад манбаи экиш мавсумида агротехника қоидаларига қатъий риоя этиш туфайлидир, - дейди шоличилик бригадаси бошлиғи Равшан Қувонов.

СУРАТДА: *Р.Қувонов бригада аъзолари билан.*

И.ХЎЖАЕВ олган сурат (ЎзА).

ЙИЛНИНГ ДЕБОЧА ҲОСИЛИ

Айни кунларда республикамизнинг барча хўжаликларида йилнинг илк ҳосили — ипак қурти боқиш қизғин давом этаяпти. Янгийўл тумани пиллакорлари бу йил 2150 қути қурт уруғини парваришлаб, давлатга 105 тонна юқори сифатли хом ашё етказиб беришга аҳд қилишган.

Туман хўжаликларида мавсумга ҳар томонлама пухта тараддуд билан киришилганлиги яхши самара бераётир. Шу боис 2034 та хонадонда боқилаётган қуртларнинг ривожи кўнгилдагидек.

Айниқса, бу борада «Тинчлик» жамоа хўжалиги агрономи Ниғмат Саримсоқов, «Янги ҳаёт» жамоа хўжалиги агрономи Холида Акбарова, Назарали Ниёзов номли жамоа хўжалиги агрономи Рустам Исломов, «Озод» жамоа хўжалиги агрономи Турсуной Мадаминовалар олиб бораётган ишлар таҳсинга лойиқ. Улар пиллакорлар хонадонида тез-тез бўлиб, парваришни фан ютуқлари, илғорлар тажрибаси асосида йўлга қўйишда ҳар томонлама кумаклашишмоқда.

Туманда пиллачилик сир-асрорларини пухти ўзлаштирган жонкуярлар кўп. Улар ипак қурти парвариши нозик ва машаққатли эканлигини яхши англашади. Чунки бу соҳада аксарият юмушлар қўлда бажарилади. Миришкорлар мавсумнинг дастлабки кунларидан оқ бутун куч ва имкониятларини сифатли маҳсулот етиштиришга сафарбар этишаяпти.

Хўжаликларда мавсумнинг кўнгилдагидек ўтиши учун етарли озуқа захираси яратилган. Эрта кўкламданоқ мавжуд тутзорларга сифатли ишлов берилиб, озиқлантирилди. Мавсум арафасида пиллакорлар хонадонига ун, ёғ тарқатилди. Моддий манфаатдорлик ишга ҳавас ва иштиёқ уйғотиши турган гап.

Кумуш толачилар ҳар қути уруғдан 52 килограммдан сифатли хом ашё топшириш аҳди билан меҳнат қилмоқдалар.

— Пиллакорларимиз мустақил республикамизнинг кумуш тола хирмонига муносиб ҳисса қўшиш учун кечаю кундуз қуртхоналарда парвона бўлиб, жониворларни парваришлаяпти, — дейди туман пиллахонаси директори Қодиржон Қоражонов. — Ҳар бир хонадон аъзоларининг фикри-ёди масъулиятли мавсумни муваффақиятли ўтказиш. Бунда соҳанинг ишбилармон, тадбиркор жонкуярлари тажрибасига таянилмоқда.

Э. ТЎЛАГАНОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

УРУҒНИНГ САРАСИ ЯХШИ

Наманган вилояти пиллачилари бу йилги мавсумда 40 минг қути ипак қуртини парвариш қилишмоқда. Шунинг ярмини «Хонатлас» компанияси билан тузилган шартномага мувофиқ, Италиянинг «Гуртен» фирмаси етказиб берган.

Ўтган йили вилоятда Италия селекциячилари яратган ипак қурти уруғини олиб, ҳосилдорлик, калава тайёрлаш учун кам пилла сарфланиши, ипнинг пишиқлиги ва узунлиги жиҳатидан яхши натижаларга эришилган эди... «Хонатлас» компанияси раисининг биринчи ўринбосари Турғунпўлат Ҳамробоевнинг гапига қараганда, бу йил ҳам сифатли хомашё етиштириш учун ҳамма шарт-шароит мавжуд.

Вилоятдаги 40 минг нафардан ортиқ пиллачи сифатли қурт уруғидан ташқари барча зарур материаллар билан таъминланган. Ўтган йилги мавсум якунлари юзасидан хўжаликлар ва бошқа пилла топширувчилар билан ҳисоб-китоб қилиш ишлари муддатида тугалланди, бу йилги ҳосил ҳисобига илгари мўлжалланган 25 фоиз ўрнига шартномада кўзда тутилганининг 40 фоизи миқдорида бўнак берилди. Пиллачилар билан тузилган шартномаларга мувофиқ 2200 тонна пилла етиштирилди.

Яқинда қуриб битказилган Чортоқ пиллахонаси негизида «Гуртен» фирмаси билан қўшма корхона барпо этиш тўғрисида битим тузилди, деб хабар қилишди «Хонатлас» компанияси ходимлари. Қўшма корхонани энг янги ускуналар билан жиҳозлаб, шу ернинг ўзида Италияда яратилган ипак қурти уруғини олиш кўзда тутилмоқда.

Корхонанинг лойиҳадаги қуввати Наманган ва республиканинг унга қўшни вилоятларини қурт уруғи билан таъминлаш учун етарлидир.

Танқид кўзи билан

БЕНЗИН ЎЛЧАШНИНГ ЯНГИ «УСУЛИ»

Наманагандаги «Ўзжамоахўжаликқурилиш — 1» трестининг ихтисослашган хўжаликлараро кўчма колоннаси ишчилари мой-ёнилғи тарқатишнинг янгича усулини ўзлаштиришди. Улар ёнилғини ўлчаб эмас, кўз билан чамалаб беришмоқда.

«Ўзнефтгазназорат»нинг Наманган вилояти бўлими ходимларининг аниқлашича, кўчма колонна меъёрдагидан ярим тонна зиёд мотор ва дизель мойини ишлатиб қўйган. Ўлчов ускуналарининг яхши эмаслиги бунга баҳона бўлолмайди.

Бензинни кўз билан чамалаб бериш Наманган вилоятининг бошқа ташкилот ва корхоналарига ҳам теккан касал экан. Вилоят «Пахтасаноатсотиш» акционерлик жамияти автохўжалиги таъминот базасида ҳам ёнилғи меъёридан ошиқ ишлатилган. Бу ерда 200 литрдан зиёд ёнилғи шунчаки ҳисобдан чиқариб ташланган. Наманган вилояти ўрмон хўжалигининг автохўжалиги ишчилари ҳам бўш келишмаяпти. Бу ерда 300 литр бензин ноқонуний йўл билан ҳисобдан чиқарилган, яна шунча дизель ёнилғиси бажарилмаган иш учун сарфланган, деб расмийлаштирилган.

«Намангандонмаҳсулот» акционерлик жамиятида ҳам бензин очиқ-ойдин сотиб юборилмоқда. Жамият раҳбари Жобирхон Собитов буйруғига биноан ишчиларга 2115 литр камёб ёнилғи сотилган. Ўтган йилнинг якуний ҳисобида ҳам шунча литр бензин меъёрдан ташқари сарфлангани аниқланди.

Наманган автомобил мактабида ҳам ёнилғининг ўта ортиқча сарфланаётгани аниқланди. Бунинг устига, 3200 килограммлик идишларда сақланаётган бензиннинг кимёвий таркиби бузилиб, стандартга тўғри келмай қолган.

Хуллас, ёнилғи-мойлаш маҳсулотларини сақлаш ва фойдаланишда камчиликлар жуда кўп. «Ўзнефтгазназорат» вилоят бўлимининг бошлиғи Анваржон Ғаффоровнинг гапига қараганда, бу нуқсонлар нефт маҳсулотларини тарқатиш меъёрлари ва оддий қонун-қоидаларига риоя қилинмаганидан келиб чиқмоқда. Текширишлар натижасида шу нарса аниқландики, корхона ва бирлашмаларга қарашли кўпгина ёнилғи қуйиш шохобчалари, нефт омборларида ёнилғини сақлаш ва улардан фойдаланиш учун етарли шарт-шароитлар яратилмаган. Баъзи жойларда ёнилғини ўлчаш учун оддий челакдан фойдаланилади. Бу эса камёб ёнилғининг исроф бўлишига олиб келмоқда.

«Ўзнефтгазназорат» вилоят бўлимидан олинган маълумотга қараганда, сўнгги ойларда ўтказилган текширувлар натижасида 53 та корхона ва хўжаликдан ўн иккитаси ёнилғини сақлаш ва тарқатиш қонун-қоидаларига риоя қилинмагани, ёнғин хавфсизлиги талабларига жавоб бермагани учун вақтинча ёпиб қўйилган. Текширилган беш корхонада ёнилғини қабул қилиб олиш ва сақлашда йўл қўйилган нуқсонлар эвазига умумий баҳоси 80 минг сўмга яқин 5655 килограмм ёнилғи исроф бўлган.

Яқиндагина ўтказилган текширувлар натижасига кўра тартиббузарларга 200 минг сўм жарима солинган. Бу ҳол нефт маҳсулотларини сақлашда камчиликларга йўл қўяётган тартиббузарларни бироз ўйлаб кўришга ундаса ажаб эмас.

Н. ХЎЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

КЕЛАЖАК ТАЯНЧИ

Бекобод гўшт комбинати ҳиссадорлик жамиятига айлантирилгач, аҳоли талаб ва эҳтиёжига кўра маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайди.

Авваллари корхона аҳолидан тирик молларни сотиб олиб, уларни сўйиб савдо дўконларини фақат гўшт билан таъминлар эди. Ҳозир корхона цехларида гўштдан 17 хил маҳсулот тайёрланиб, эл дастурхонига тортиқ этилаяпти.

Кўп нарса раҳбарнинг тадбиркорлигига, келажакни ўйлаб иш юритишга боғлиқ. Ишбилармонга молнинг туёғи ҳам даромад келтиради. Масалан, илгари терини қайта ишлаш ва ундан кийим-кечак тайёрлашга ихтисослашган цех йўқ эди. Жамият бошқаруви раиси Турсунали Муротов ташаббуси билан ушбу цех ташкил этилди. Айни пайтда замон талабига мос камзуллар, рақобатлаша оладиган либослар тикилаётир. Терини қайта ишлаш цехидан ўн тўрт нафар ишчи бозор талабларига мос 8 хил маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Бу ерда ишлаб чиқариш жараёни уч қисмга ажратилган: биринчисида, терига қайта ишлов берилиб, ошланади. Аниқроғи, у 30 хилдан ортиқроқ дориворларга тўйинтирилгач, иккинчи цехга ўтказилади. У ерда қуритилиб ёйилади ва тикишга ҳозирланади. Асосий жараён эса тайёр маҳсулотлар цехида амалга оширилади.

— Цех билан боғлиқ муаммолар ҳал этилгач, етук мутахассисларни изладик. Вероника Колдун ҳамда Мухторжон Жўраевни ишга таклиф этдик. Улар ўз касбини пухта эгаллаган мутахассис эканликларини амалда кўрсатишди. Бекобод шаҳрида ўтказилган вилоят тадбиркорлари кўргазмасида кичик корхонада тайёрланган буюмлар харидорларини топди ва юқори баҳоланди, — дейди раис.

Шу ўринда савол туғилади: цех мунтазам ишлаши учун у ерда хом ашё масаласи қандай ҳал этилган? Корхона замонавий мослама ва жиҳозлар билан таъминланганми?

Жамият қўшни туман, вилоят қишлоқ ва шаҳарларининг аҳолиси билан алоқани йўлга қўйган. Жойларда тери қабул қилиш пунктлари ташкил этилган. Аҳолидан сотиб олинаётган хом ашё чиқитсиз фойдаланилиб, арзон нархларда сотилмоқда. Масалан, теридан ажратиб олинган жуннинг ўзидан кигиз, гилам ва бошқа моллар тайёрланади.

Айни пайтда цехдаги 6 та дастгоҳда 14 нафар киши иш билан банд. Келгусида қўшимча цехлар қурилиб, дастгоҳлар келтириш кўзда тутилган.

Яқинда Россия ва Украинадаги тадбиркорлар билан ҳамкорлик йўлга қўйилди. Жамият қошида яна бир корхона —ёғочни қайта ишлаш цехини очишга асос солинди.

«Бекободгўшт» ҳиссадорлик жамияти савобли ишлардан ҳам четда эмас. Жумладан, у учта маҳалладаги боқувчиси бўлмаган 10 нафар киши, шаҳардаги болалар боғчаси тарбияланувчилари, мактаб ўқувчилари ҳамда ёшлар ижодиёти марказини моддий ва маънавий таъминлаш, 14 нафар аълочи ўқувчиларга стипендия тўлашни зиммасига олган.

Иброҳим ТОШЕВ,
Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбирлари.

СУРАТДА: ҳиссадорлик жамияти раиси Турсунали Муротов ҳамда терини қайта ишлаш цехи бошлиғи Анвар Муротов, Вероника Колдун тайёр маҳсулотларни кўздан кечиришмоқда.

БАРҚ УРИБ ЎСМОҚДА

Сўнгги йилларда Поп тумани хўжаликлари пахта ва ғалла етиштиришда яхши натижаларни қўлга киритиб келишаяпти. Мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланган, фан ютуқлари, илғорлар тажрибасини амалиётга кенг жорий этган «Дўстлик», «Сирдарё» ҳамда «Поп» хўжаликлари гектаридан 45-47 центнердан бошоқли дон олинмоқда. Ўтган йили 12 та бригада бу кўрсаткични 50 центнерга етказди.

«Найман» жамоа хўжалиги деҳқонлари оғир шароитда иш юритишади. Бир вақтлар бу ерда эришилаётган натижалар деҳқонни қувонтирмасди. Туман ҳокимлиги хўжаликни илғорлар сафига қўшиш учун катта ғамхўрлик кўрсатди. Ҳал қилувчи бўғинлар ишбилармон, ташаббускор кадрлар ҳисобига мустаҳкамланди. Тажрибакорлар, боғбонлар билан бамаслаҳат иш юритилиб, муаммолар жойида ҳал этилди.

— Сўнгги йилларда ерларнинг захи қочирилди, сув таъминоти яхшиланди, қатор қишлоқларга табиий газ келтирилди. Янги боғлар барпо бўлди, — дейди тажрибали соҳибкор Абдували Пўлатов. Кишилар ғамхўрликка амалий иш билан жавоб беришаяпти. Бир йил ичида пахтачиликда ҳосилдорлик гектарига 26 центнердан 34 центнерга кўтарилди. Айни кунларда ғалла барқ уриб ўсаяпти. Ният хўжалик бўйича гектаридан 45 центнердан бошоқли дон олишдир. Эътиборлиси шуки, одамлар томорқаларда ҳам ғалладан баракали ҳосил етиштиришаяпти. Мутахассисларнинг таъкидлашларича бу йил туманда томорқанинг ўзидан камида 3700 тонна буғдой олиш мўлжалланмоқда.

Қ. НИЁЗОВ.

ҒАЛЛАЗОРЛАРНИ ЗАРАРКУНАНДА ВА КАСАЛЛИКЛАРДАН САҚЛАШ

Ўзбекистон аҳолисини дон ва дон маҳсулотларига бўлган талабини қондириш мақсадида республикамизда катта ишлар амалга оширилмоқда. 1996 йилда ҳукуматимиз мамлакат қишлоқ хўжалиги ходимлари зиммасига ғалла мустақиллигига эришишдек улкан ва масъулиятли вазифани юклаган. Бу вазифани амалга ошириш учун юқори сифатли уруғчилик тизимини ташкил этиш, баҳорги ва кузги бошоқли дон экинларини юқори агротехника асосида парвариш қилиш, ўғитлаш ва суғориш ишларини сифатли ўтказиш билан бир қаторда ғалла экинлари зараркунандаларига ҳамда касалликларига қарши кураш чораларини ўз вақтида бажариш ҳам муҳимдир.

Маълумки, бу йил баъзи туманларда ёғингарчилик кам бўлди. Бу эса лалми ерларда етиштирилаётган бошоқли дон экинларидан кўзланган ҳосилни олишда бирмунча қийинчиликларни келтириб чиқарди. Шунинг учун суғориладиган майдонларда етиштирилаётган дон экинларига эътиборни янада кучайтиришни вазият тақозо этаётир.

Олиб борилган кузатишлардан шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки, Ўзбекистон иқлим шароити ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларида ривожланиб зарар келтирувчи ҳашарот ва касалликларнинг кўпайиши учун қулай. Бошоқли дон экинларида ҳашаротларнинг 5 туркум, 8 оила ва 11 турга мансуб турлари борлиги аниқланди. Касалликлардан эса гелминтеспориоз, ринхоспориоз, занг, қаттиқ ва қоракуя, уншудринг, илдиз чириш, бошоқ фузариози кабилар ғалла майдонларида ривожланаётганлиги қайд қилинди.

Ҳашаротлардан трипс, шира, пьявица ва зарарли хасва ғалла экилган майдонларда кенг тарқалган. Республикамизнинг ғалла етиштирувчи хўжаликларининг иқлим шароитига қараб улар у ёки бу даражада кўпаймоқда. Шира ва трипс билан зарарланган ўсимлик ўсишдан тўхтаб заифлашади. Баргнинг учки қисми қуриб ҳосил бўлган бошоқ эгилиб қолади.

Зарарли хасва буғдой ва арпа пояларининг бошоғини сўриш йўли билан катта зарар етказади. Агарда хасва пояни кечроқ сўра бошласа унинг ичидаги дон пуч ва оқсили кам бўлиб қолади. Бундай буғдой унининг нонлик сифати ёмонлашади, хамири ёпишқоқ ва оширишда суйилиб кетадиган бўлиб қолади. 20 та вояга етган хасва 1 квадрат

Тавсия

метр ердаги буғдойни бошоқ чиқариш пайтида нобуд қилиши мумкин. Хасва пайдо бўлган далаларда зудлик билан уларга қарши кураш чорасини ташкил қилиш керак.

Ғалла экинларига катта зарар етказадиган зараркунанда — шилимшиқ қурт (пьянива) ҳисобланади. Бу ҳашаротнинг қўнғизлари апрел ойининг бошларида зарар келтирса, қуртлари эса асосан май ойининг ўрталаригача зиён етказиб яшайди. Зараркунанданинг ҳар иккала босқичи ҳам барг эти билан озиқланиб ҳосилга катта зиён келтиради. Ушбу зараркунандалар умумий ҳосилнинг 40-45 фоизини йўқотиши мумкин.

Уларга қарши кураш илмий асосда тўғри ташкил қилинса, ҳосил сақлаб қолинади. Ўзбекистон Ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий тадқиқот институтида олиб борилган изланишлар натижасида қуйидаги препаратлар бошоқли дон экинларидаги зараркунандаларга қарши курашда тавсия қилинади: децис — 2,5 фоизли калий эритмаси, 0,2 л/га маврик 2Е-25 фоизли калий эритмаси 0,15 — 0,2 л/га, 5 фоизли суми-альфа калий эритмаси — 0,2-0,3 л/га, 5 фоизли карате — калиф эритмаси 0,15-0,2 л/га ҳисобида ишлатилади.

Агарда ғалла биз юқорида келтирилган касалликлар билан кучли зарарланса ҳосилнинг 35-40 фоизи нобуд бўлиши мумкин. Бундай касалликларнинг олдини олиш учун экишдан аввал уруғликни фундазол (2-3 л/т) ҳамда 50 фоизли деразол (2-2,5 л/т) препаратлари билан дориланса мақсадга мувофиқдир.

Гелминтоспориоз, уншудринг, фузариоз ҳамда занг касалликларига қарши ҳосилни йиғишдан 20-30 кун аввал 40 фоизли альто препарати билан гектарига 0,1-0,2 литр ҳисобида 1 марта ҳамда 25 фоизли байлетон ҳўлланувчи кукун билан гектарига 0,5-1 килограмм ҳисобида 2 марта ишлов берилганда кутилган ҳосил олинади.

Бошоқли дон экинларини экишдан бошлаб то пишиб етилгунча олиб бориладиган тадбирий чораларни юқори агротехника асосида ўтказиш мўл ҳосилнинг гаровидир. Экишга соғлом уруғлик тайёрлаш, алмашлаб экишни тўғри йўлга қўйиш, ерга сифатли ишлов бериб уруғлик экиш, органик ва минерал ўғитларни етарли даражада бериш, далаларни вақтида суғориш ва бошқа агротехник тадбирий-чораларни қўллаш экинни зараркунанда ва касалликларга чидамлилигини ошириш имконини яратади.

А. ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон ўсимликларни ҳимоя қилиш институтининг лаборатория мудири.
К. МАМАТОВ,
Х. ОТАМИРЗАЕВ,
биология фанлари номзодлари.

К.Х. 1996 17 май №36

ИСЛОҲОТ — ИНСОН ХИЗМАТИДА

Фермалар ва хорижий фирмалар

Президентимиз Ислом Каримов «Фермер-аграр ислоҳот тизимининг биринчи қалдирғочлари, уларнинг қанотини синдирмаслик, уларни асраш, авайлаш, парваришлаш керак. Фермерларимизга кўрсатилган бир яхшиликка минг яхшилик билан жавоб қайтаришларига ишончим комил», деган эди.

Дарҳақиқат, ислоҳотлар қишлоқда кенг қулоч ёзмоқда. Айниқса, фермер хўжаликларининг ташкил этилиши қишлоқда иқтисодий муаммоларнинг ижобий ҳал этилишига яқиндан ёрдам бермоқда. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, биринчи навбатда озиқ-овқатлар етиштирилишига самарали таъсир кўрсатмоқда. Гўшт, сут, тухум, мева, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва уларни сотиш борасида олдинга силжишлар кузатилмоқда. Буларнинг ҳаммаси Фарғона вилоят фермерлар қурултойида, чунончи вилоят деҳқон (фермер) хўжаликлари уюшмалари иттифоқи раиси Тўлқин Эгамбердиев ҳисоботида алоҳида таъкидланди. Биз шу қурултойда баён қилинган баъзи эътиборга молик фикрларни қаламга олдик.

Қурултойда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 23 февралдаги «Чорвачиликда ислоҳотларни такомиллаштириш ҳамда деҳқон (фермер) хўжаликлари ва хусусийлаштирилган фермерлар манфаатини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги ва «Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар ҳақида»ги қарорлари фермер хўжаликлари ҳаётида туб бурилиш ясади, — деб эътироф этишди маърузачилар. Чунки, деҳқон (фермер) хўжаликлари шу қарорлардан сўнг кўпгина имтиёзларга эга бўлдилар, уларга қўшимча ер, сув, кредитлар берилди. 1994 йили вилоятда 1215 та деҳқон (фермер) хўжаликлари фаолият кўрсатган бўлса, ҳозир уларнинг сони 2024 тага етказилди. Уларга 11780 гектар ер ажратиб берилди. Фермерларнинг 701 таси чорвачилик, 316 таси деҳқончилик, 198 таси боғдорчилик, қолганлари пахтачилик йўналиши бўйича иш юритишаяпти.

1995 йил якуни, ҳар қалай, ёмон бўлмади, 5122 тонна сут, 1450 тонна гўшт, 748 минг дона тухум, 9272 тонна дон, 5481 тонна мева, 3437 тонна сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқилиб, сотилди. Бу 1994 йилга нисбатан 1,3 баробар кўп. Гўшт ишлаб чиқариш бўйича Охунбобоев, Олтиариқ, Фурқат туманлари фермерлари, сут ишлаб чиқариш бўйича Учкўприк, Бешариқ туманлари, тухум тайёрлаш бўйича Риштон, Бувайда туманлари, дон етиштириш бўйича, Учкўприк туманлари фермерлари яхши натижаларга эришдилар.

Ҳукумат имтиёзларидан, ердан, мулкидан самарали фойдаланаётган, маҳсулот ишлаб чиқаришни тобора кўпайтириб, катта даромад олаётган тадбиркор, ишбилармон фермерлар вилоятда кўпчиликни ташкил этади. Бешариқ туманидаги Зойир Уролов бошлиқ «Усмонобод», Бувайда туманидаги Мамадали Турдиев етакчи «Беҳзод», Қува туманидаги Турсунали Сиддиқов раҳбарлигидаги «Абдуназар», Олтиариқ туманидаги Одилжон Ҳикматов бошлиқ «Одилжон», Тошлоқ туманидаги Мақсудахон Эркабоева раҳбарлик қилаётган «Эркабоева», Ўзбекистон туманидаги Аъзамжон Маҳмудов етакчи бўлган «Ихтирочи» фермер хўжаликлари жамоалари режаларни оширғи билан адо этибгина қолмай ўз ҳудудларидаги кам даромадли оилаларга моддий ёрдам кўрсатиб келишмоқда. Меҳр-саховатли фермерлар сафи кенгайса — қандай яхши!

Не бахтки, 1995 йилда ислоҳот жараёнлари ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларини қамраб олди, турмуш тарзимиз ва онгимизга чуқурроқ кириб борди. Боқимандалик кайфиятлари чекина бошлади, тадбиркорлик, ишбилармонлик ҳаракати йўлидаги тўсиқлар камайди. Давлат мулкини хусусийлаштириш, тадбиркорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш борасида катта ютуқларга эришилмоқда.

Бугунги кунда фермерлар хорижлик ишбилармонлар билан ҳамкорлик алоқаларини тобора яхши йўлга қўйишмоқда. Эндиликда вилоят деҳқон (фермер) хўжаликлари уюшмаси чорвачилик ва деҳқончилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш, иш юритиш бўйича хорижий технологияни ўрганиш, қўллаш, қишлоқ хўжалик техникасидан самарали фойдаланиш кооперативларини ташкил этиш мақсадида Франциянинг «Содетег» фирмаси, АҚШнинг Кентукки штати фермерлари бюроси билан мустаҳкам алоқа ўрнатишмоқда. Хорижий фермерлар билан ўзаро ҳамкорлик дастлабки натижаларини кўрсата бошлади. Европа ҳамжамияти мамлакатлари таъсис дастурининг лойиҳа раҳбари Лоро Бахтиёрнинг айтишича, «Содетег» фирмаси мутахассислари Фарғона вилоятида 1994 йилдан бери ҳамкорлик алоқаларини ўрнатишган. Шу давр ичида фермерларга хорижий технология усулларини ўқитиш, хизмат кўрсатувчи кооперативлар тузиш, уларни техника билан таъминлаш борасида кўпгина хайрли ишлар қилинди. Охунбобоев, Олтиариқ, Боғдод, Тошлоқ ва Фарғона туманларидан 106 нафар фермерлар гуруҳига хорижий тажрибалар ўқитилмоқда. Вилоятда техника хизмати кўрсатиш кооперативи тузилиб, унга Европа ҳамжамияти таъсис дастури лойиҳа ташкилоти 250 минг АҚШ долларига қишлоқ хўжалик механизмлари, юк ва енгил автомашиналар сотиб олишда яқиндан кўмаклашди. Фарғона туманидаги Тўйчи Назаров номли жамоа хўжалигида 8 та фермер биргаликда техника хизмати кўрсатиш кооперативини тузишди. Кооперативнинг 20 фоиз устав жамғармаси фермерлар ҳисобидан қопланса, маблағнинг қолган қисми Европа ҳамжамияти таъсис дастури лойиҳа ташкилоти ҳисобидан қопланадиган бўлди. Гап шундаки, кооперативга фермер буюртма беради, олиб ишлатган техникаси учун арзон баҳода ҳақ тўлайди. Яқин орада вилоят туманларида техника хизмати кўрсатувчи 11 та кооператив иш бошлади. 1996 йили хорижий фермерлар билан ҳамкорликда 900 минг долларга қишлоқ хўжалик механизмлари, сутни қайта ишловчи кичик завод, артезиан қудуғи қазийдиган ускуналар, боғдорчилик техникаси сотиб олиш кўзда тутилмоқда. АҚШнинг халқаро шафқат корпуси директори Жил Дтексон-Мондель хоним Фарғона вилояти фермерларига ҳеч қандай фоизсиз юз минг доллар ёрдам беришни маълум қилганда ишбилармонлар ғоят хурсанд бўлишди.

Хуллас, хорижий фирмалар билан ҳамкорлик вилоят фермерларини мустақил фаолият кўрсатишга ўргатмоқда.

Йиғинда вилоят фермерлари иш фаолиятидаги бир қатор камчиликлар, ечимини кутаётган муаммолар ҳам қайд этиб ўтилди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 23 февралдаги 87-сон қарорида ҳар бир шартли қорамол бош сонига озуқа учун 0,30 гектар ер майдони ажратиб бериш кўрсатилган. Вилоятда эса ҳар бир шартли қорамол бош сонига 0,46 гектардан ер тўғри келгани ҳолда фермерлар 17463 бош ўрнига 11288 бош қорамолни парвариш қилмоқдалар, ер майдонига нисбатан 6200 бош қорамол етишмайди. Минг афсуски, қорамоллар Ёзёвон туманида ўтган йилга нисбатан 315 бошга, Охунбобоев туманида 294, Бешариқ туманида 219, Учкўприк туманида 133 ва Фарғона туманида 105 бошга камайиб кетганлигини қандай изоҳлаш мумкин?! Натижада йилнинг биринчи уч ойида маҳсулот ишлаб чиқариш сезиларли даражада пасайиб кетди.

Табиийки, чорва моллари маҳсулдорлиги озиқа мўл-кўллигига боғлиқ. Бироқ айрим фермерлар озиқа экинлари экиладиган майдонларга шоли, полиз, сабзавот экиб олиб, «Деҳқон фермер хўжалиги тўғрисида»ги Қонунни бузмоқдалар. Ўтган йили Қува туманида фермерлар ҳар гектар ердан 100 центнердан, Олтиариқ туманида 63 центнердан, Фурқат туманида 31 центнердан макка силоси олдилар. Бу режага нисбатан икки баробар камдир. Шуни унутмаслик керакки, ердан самарали, унумли фойдаланиш шу куннинг муҳим талабидир.

Деҳқон фермерлар ўз тасарруфидаги пахта ҳосилини шартнома асосида ўзлари сотиш истагини билдиришмоқда. Қува туманидаги «Қуёшхон» фермер хўжалиги бошлиғи Ҳикоятхон Ўлмасова, Бешариқ туманидаги «Усмонобод» фермер хўжалиги бошлиғи Зоир Уролов ўтган йилги пахтанинг пулини ҳануз олишолмаганларини, шартномани жамоа хўжалиги тузиб, бир қисм маблағ воситачилар қўлида қолиб кетаётганлигини куйиб-пишиб гапирдилар. Ҳар ким пиширган ошни ўзи тановул қилсин, деган таклифни ўртага қўйишди.

Яна бир муаммо, фермерлар шартнома асосида тадбиркор банклардан олган қарзларини вақтида тўлаша олмаяпти. Натижада кредитнинг муддати ўтиб, қарзлар (пениялар) ҳаддан ташқари кўпайиб бормоқда. Фермерлар олган 8 миллион сўм қарздан эндигина 4 миллион сўми ундирилган, холос. Кўпчилик фермер хўжаликларининг ҳисобларида пуллари йўқлиги сабабли иттифоқ аъзолиги бадалларини ҳам вақтида тўлашмаган. Вилоят «Бизнес фонди» чорва моллари сотиб олиш учун йилига 30-35 фоиз кредит ажратмоқда. Бу маблағ фермерларнинг чорва молларини сотиб олишларига етарли эмас, албатта.

Муаммолардан яна бири шуки, вилоят «Техчорвасервиз» бирлашмасининг жойлардаги бўлимлари етарли материал-техника базасига эга эмаслиги оқибатида фермерларга хизмат кўрсатиш талабга жавоб бермаётир.

Вилоят, шаҳар ва туманлар фермер хўжаликлари уюшмалари юқоридаги камчиликларни бартараф этишда деҳқон фермерларига амалий ёрдам кўрсатсалар, уларнинг иши намунали йўлга қўйилади, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш янада ортади. Бунга шак-шубҳа йўқ.

Раҳимжон МЕЛИБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ТЎҒРИ ОШИН ЕР, ЭГРИ БОШИН ЕР

Республикамизнинг ваколатли органларидан олинган расмий маълумотларга қараганда, Хоразм вилоятида ўтган йили ҳар ўн минг киши ҳисобига содир этилган жиноятлар сони нафақат Ўзбекистонда, балки бутун жаҳонда энг кам миқдорни ташкил этади. Бу эса вилоятда жиноятчиликка қарши кураш жабҳасида қилинаётган ишларнинг устиворлигидан далолатдир. Махсус мухбиримиз Қўшкўпир туман ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция подполковниги Шермат Собирович ҚУРБОНОВ билан амалга оширилаётган ишлар хусусида мулоқотда бўлди.

— Қайсики юртда осойишталик ҳукум сурса, фуқароларнинг ҳуқуқларию қадр-қиммати қонун йўли билан мустаҳкам ҳимоя этилса, амалдаги қонунлари ҳурматланиб унга итоат қилинса истиқболи нурли, келажаги буюк бўлиши кафолатлидир. Мустақил Ўзбекистонимиз шундай юртлар қаторида бораётганидан кўнгилларимиз ғурурга тўлмоқда.

Туман ички ишлар бўлими раҳбарияти жиноятчиликнинг олдини олиш, содир қилинаётганларини тезкорлик билан очиш ҳамда шахсий таркибнинг ҳушёрлиги ва жанговар тайёргарлигини ошириш, уларни ижтимоий ҳимоялаш ва кадрларни тарбиялашга алоҳида эътиборда бўлмоқда. Бу эса қинғир қўлли, эгри ниятли, ноинсоф ва эл-юрт ризқига чанг солувчи ҳаромхўрларга қақшатқич зарба беришга омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Жойларда жиноятчиликнинг олдини олиш борасида жамоатчилик билан ҳамкорликда тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Бунда тезкор гуруҳ мунтазам равишда ишлаб турибди. Айниқса, мол-мулк билан боғлиқ бўлган жиноятларнинг олдини олиш, содир этилганларини тезкорлик билан — изи йўқолмай очиш юзасидан муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Шу йилнинг биринчи чорагида 28 та жиноят содир этилди, холос. Уларни очиш даражаси 86,7 фоизни ташкил этди. Масалан, безорилик, фирибгарлик, жамоат жойларда содир қилинган жиноятлар юз фоизга камайди. Ҳушёр турмуш тарзини вужудга келтириш учун, аввало, энг жирканч иллат гиёҳвандликка барҳам бериш лозим. Биринчи чоракда тақиқланган экинларни, яъни кўкнори, мойли кўкнори, каннабис ўсимлиги ёки таркибида гиёҳвандлик воситалари ёҳуд психотроп моддалар бўлган экинларни қонунга хилоф равишда экиш ҳоллари юз фоизга камайди.

Милицияда тезкорлик энг муҳим ўрин тутади. Содир этилган жиноятнинг изи совимасдан, жиноятчилар яширинишга улгурмасданоқ илдам ҳаракат қилган доимо ютиб чиқаверади. Масалан, «Гулистон» жамоа хўжалигининг 13-бригадаси ҳудудидаги «Ўзбекёп» қишлоғида яшовчи, 1976 йил туғилган Ҳамдам Ибрагимов шу йилнинг иккинчи мартидан учинчисига ўтар кечаси ҳамқишлоғи Одилбек Ҳасановнинг уйи ёнидаги бостирмада боғлиқ қорамолни ўғирлаб кетади. Ўша куни эрта тонгда «Ғозовот» бозорида нархи 5 минг сўмдан ортиқ турадиган сигирни арзонга — 3600 сўмга фуқаро Раҳматуллаев Олланазарга сотиб юборади. Зудлик билан ўтказилган тадбир натижа берди. Ўғри тузоққа тушди. У Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 169-моддаси 2-қисми билан жиноий жавобгарликка тортилиб, суд ҳукми билан уч йилга озодликдан маҳрум этилди. Элда «Тўғри юрсанг етарсан муродга — эгри бўлсанг қоларсан уятга», дегани бежиз эмас. Ҳамдам Ибрагимов ҳам ҳамюртлари орасида ўғри деган иснодга қолди. Юзи қора бўлди.

Тумандаги «Ғозовот» қишлоғида туғилган, О.Қурбонов номли жамоа хўжалигининг 5-бригадаси ҳудудида яшовчи Қадамбой Шарипов шу йил январь ойининг биринчи ҳафтасида ўзининг танишлари ва қўшниси Романбой Кучматов ва унинг укаси Ботир Кўчматов билан олдиндан бир гуруҳ бўлиб жиноий тил бириктирадилар. Қонунга хилоф равишда, ўтказиш мақсадини кўзлаб Ботир Кучматов 995 грамм гиёҳвандлик воситаси — гашишни уйида сақлаётган эди. Шу оғуни 515 граммини Қадамбой Шарипов ўз уйига олдириб келиб фуқаро Ражаббой Болтаевга сотади. Қ. Шарипов ўзининг бу ҳатти-ҳаракати билан Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси 272-моддаси 2-қисмида кўрсатилган жиноятни содир этишда айбланмоқда. Шу ўринда гиёҳвандлик воситаларини озгинадан кўпроқ миқдорда қонунга хилоф равишда ўтказганлар мол-мулки мусодара қилиниб, ўн йилдан йигирма йилгача озодликдан маҳрум қилиш ёки ўлим жазоси билан жазоланишини эслатиб ўтиш жоиздир.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов гиёҳванд моддалар устидан назорат қилиш соҳасида ҳамкорлик бўйича халқаро семинар конференция қатнашчиларига қарата, гиёҳванд моддаларнинг ноқонуний айирбошланиши кишиларнинг, энг аввало ёшларнинг соғлиғига, ҳаётига ҳалокатли таъсир этишини, ижтимоий, иқтисодий ва ҳатто сиёсий барқарорлик асосларига путур етказишини ҳамда халқаро доирадаги уюшган жиноятчилик ва террорчилик пайдо бўладиган муҳитни яратишини ташвиш билан таъкидлагани бежиз эмас. Бу эса бизнинг зиммамизга янада муҳим ва кечиктириб бўлмас вазифаларни юклайди.

Инсон, иймон, қонун

Тумандаги «Незахос» жамоа хўжалигининг 13-бригадасида яшовчи, Хадра қишлоғида туғилган, эндигина ўн олтига тўлган ўсмир Искандар Ражабов ҳам жиноятга қўл урди. У «Аз-Замахшарий» масжидида диний таҳсил олиб юради. Текин ва мўмай пул топишни «кўзлаган» Искандар қинғир ишга қўл уриб масжиддаги гиламни ўғирлайди. Уни Хива шаҳрига олиб бориб бозордагидан арзонроққа — 2400 сўмга сотади. Унинг бу қилмиши тез орада фош этилиб қора курсида ўтиришга мажбур бўлди.

Ичкиликбозлик ҳам кишини бора-бора қабоҳатга элтади. Ҳудуд нозирларимизнинг саъй-ҳаракатлари билан шу йилнинг уч ойида белгиланмаган жойларда ичкиликбозлик билан шуғулланаётган 8 нафар, спиртли ичимлик билан савдо қилиш қоидасини бузган 16 нафар шахслар маъмурий тартибда жавобгарликка тортилдилар. Ичиб рулга ўтирган тилуқмас ҳайдовчиларга қарши қатъий чоралар кўрилмоқда. Шундайлардан 47 нафари қармоққа илинган. Уларнинг орасида масъул лавозимли кишилар борлиги ташвишли. Солиқ инспекцияси ходими Дилшод Шержонов, ҳунар-техника билим юртида тиш даволаш шифокори Бектурди Матёқубов, туман техника таъминоти ва таъмирлаш корхонаси омбор мудири Ибрагим Матёқубовлар ичиб олиб рулга ўтиргани учун юзлари шувут бўлди.

Бобомиз мир Алишер Навоий «Ҳурмат ва шаън унвон ёки мансабда эмас, балки камтаринлик, ҳалоллик ва одамийликдадур», деб ўгит берган. Ишларимизнинг муваффақияти кадрларнинг касб маҳорати ва шахсий хислатларига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Шундай экан, уларни танлаш ва тарбиялаш борасида ҳам талайгина ишлар қилинмоқда. Ҳалол ва виждонли, соғлом фикрлилар сафи кенгаймоқда. Садоқатсиз ва лаёқатсизлардан эса сафимиз тозаланмоқда. Яқинда ички ишлар бўлими жамоаси аттестациядан ўтказилди. Масалан, Давлат автомобиль назорати йўл патрул хизмати инспекторлари Бахтиёр Ибрагимов, Анвар Норимов, Рўзимбой Эшчоновлар эгаллаб турган лавозимларидан озод этилди.

Энг яхши ишлаган, хизматда ўзини кўрсатган ўн беш нафар ходимларимиз вилоят ички ишлар бошқармаси ва туман ички ишлар бўлими томонидан катта миқдорда пул мукофоти билан тақдирландилар. Шунингдек, милициядан нафақага чиққанларнинг оилаларига ташриф буюриб, уларни йўқлаб турибмиз.

Хизмат вақтида ҳалок бўлган милиционер Ҳайдар Самандаровнинг оиласига моддий ёрдам беріляпти. Милицияда узоқ ишлаб нафақага чиққан — марҳум Хударган Авезовнинг қабри ободонлаштирилиб, жамоамиз унинг оиласи билан бирга руҳини шод этиб қабристонга бордик. Оиласига ёрдам бердик.

Туманимиз Туркманистон Республикаси билан чегарадош. Моддий товар бойликларини республикамиздан ташқарига олиб чиқиб кетувчиларга қарши ҳаракатни кучайтиряпмиз. Чегара ҳудудларда 4 та пост ташкил этилди. Постлар кечаю кундуз ишлаб турибди.

Шу йилнинг 13 февралида ДАН тунги гуруҳи аъзолари туман ички ишлар бўлими ДАН нозири Уктам Корриев, жиноят қидирув тезкор вакили Умрбек Абдуллаевлар ГАЗ-53 маркали 82-48 ТЗЛ давлат рақамли автомашинада фуқаро Бозорбой Егендурдиев 400 шиша арақни ноқонуний олиб чиқиб кетаётганида қўлга туширдилар. Шунингдек, милиционер Дониёрбек Тиллаев чегара постида турганида ҳеч қандай ҳужжатсиз 500 шиша «Ўзбекистон» портвейн виносини четга олиб чиқиб кетаётган ЗИЛ-130 маркали 41-41 АШЛ давлат рақамли Муҳаммаддурди Пилпиев бошқарувидаги автомашина сирини фош этди. «Иттифоқ» жамоа хўжалигининг 3-бўлимида яшовчи, шу хўжаликда ишловчи Сапарбой Маламинов шунча миқдордаги вино маҳсулотини четга олиб чиқиб кетаётган факти бўйича қонуний чора кўрилди.

Шунингдек ун маҳсулотларини олиб кетаётган Туркманистон фуқароси Каримбой Дусчонов, Қўшкўпир туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигида яшовчи Қадам Бобожонов, О.Жуманиёзов номли жамоа хўжалигида яшовчи Олим Ғоиповларнинг ноқонуний ҳатти-ҳаракатлари юзасидан ҳам тегишли жазо чоралари белгиланди.

Туманда осойишталикни муттасил таъминлаш, жиноятчиликнинг ҳар қандай кўринишини таг-томири билан қуритиш, аҳолини ҳуқуқий билим даражасини ошириш учун барча имкон ва фурсатимиздан оқилона фойдаланишга бурчли эканлигимизни унутишга ҳаққимиз йўқ.

«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири
Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ ёзиб олди.

Чортоқ туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалигида бундан икки йил муқаддам «Чортоқ-барака» деҳқон-фермер хўжалиги ташкил этилган эди. Ўшанда тадбиркор инсон Нўъмон Темиров 45 бош зотли қорамол билан фаолиятини бошлаган эди. Ҳозир жониворлар сони 132 тага етди. Шундан 22 боши соғин сигирлардир.

Фермер хўжалиги ихтиёрида 21 гектар ер бор. Унда асосан озуқа экинлари етиштирилади. Шунингдек, у ерда яқинда 50 бош қорамолга мўлжалланган молхона бунёд этилди.

СУРАТЛАРДА: 1. Фермер (чапда) Нўъмон Темиров ва механизатор Муродилла Ҳошимов янги ўрилган беда ҳосили сифатини кўздан кечиришмоқда. 2. Ёш чорвадор Раҳмонжон Шарипов. 3. Фермер хўжалигининг зотдор моллари.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Мухбир бонг уради

ДАЙДИ ҚЎЙЛАР КИМНИКИ?

Бухоро вилояти далаларида қулф уриб ўсаётган ғалла кўзни қувонтиради. Бироқ айрим жамоа хўжаликлар экинзорларида қўй ва мол боқиш ҳоллари учраяпти. Хусусан, Шофиркон туманидаги «Ҳайдаробод» жамоа хўжалигида яшовчи Жўрабой Боқоев 37 бош қўйни ғаллазорга қўйиб юборганида ушланди. Салкам қирқ бош қўйини буғдойзорда ўтлатаётган шу тумандаги Ф. Хўжаев номли жамоа хўжалиги тракторчиси Улуғбек Ҳожиевнинг ҳам юзи шувут бўлди. Вобкент тумани Д. Бобоқулов номидаги жамоа хўжалиги чўпони Шуҳрат Муродов бу борада «рекорд» қўйди. У хўжаликнинг икки юз бош қўйини буғдойзорга ҳайдаб қўйган.

Юқоридаги ноҳуш ҳоллар бўйича айбдорларга жарима солинди. Лекин бу жарима қўлдан бой берилган ҳосилнинг ўрнини боса олармикан? Туман ва жамоа хўжаликлари раҳбарлари ҳам бундан тегишли хулоса чиқариши лозим.

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири.

Фахру меҳнат лаззати

Кеч куз эди. Далаларда ҳосил йиғиб олинган. Изғирин. Унинг раис этиб сайланганининг биринчи куни. Далаларни айлангач, фермага йўл олди. Дарвозадан ҳатладию тўхтаб қолди. Молхоналарга кўз югуртириб дилидан «тезда таъмирламаса бўлмайди», деган ўй ўтди. Атрофга назар солди. Баҳорда экилиб қаровсиз қолган экинлар, шохлари синган дарахтларни кўриб «демак ҳаммаси ўз ҳолига ташлаб қўйилган экан» деди.

Жамоанинг учала фермасида наслдор жонивор йўқ. Моллар ориқлаган, жайдари эди. Кўк беда оёқ остида сочилиб ётибди. Сутчилик фермасида ҳатто подачи, молбоқарлар кўринмайди.

— Ҳар сигирдан кунига қанчадан сут олинаяпти? — сўради ферма мудиридан.

— Беш-олти килограммга бориб қолади, — чайналди мудир.

Эшмурод ака унга бошқа савол бермади. Ферма ҳудудини айланишда давом этди. Гоҳгоҳ тўхтаб дафтарчасига нималарнидир ёзди. Қайтишда мудирга тайинлади:

— Кечқурун идорага бор, ўша ерда гаплашамиз.

Бошқарув мажлисида биринчи галда қайси ишга эътибор бериш лозимлигини лўнда баён этди. Сўнг тармоқдаги аҳволга тўхталди:

— Наслчиликни йўлга қўймай тармоқда ўсишга эришиб бўлмайди, — деди раис. — Фойда оламан деган чорвадор зотдор мол боқишни ўйлайди. Бу ишга бугунданоқ киришсак.

Қиш бўйи раҳбар ҳам, мутахассислар ҳам тиним билишмади. Раис ўзи бош бўлиб бошқа жойлардан зотдор мол келтиришди. Молхоналар тузатилди, янги бостирмалар қад кўтарди. Озуқа сарфи назоратга олинди. Хуллас, уч йилда жониворлар насли яхшиланди.

Ҳозир Шоймардон Қобилов номли хўжаликда тўртта ферма бор. Унинг иккитаси сутчиликка, биттаси бўрдоқичилик ва бири наслдор сигирлар етиштиришга ихтисослашган. Бузоқлар олтиойлик бўлгач, новвос ва ғунажинлар ажратиб боқилади. Барча фермалар наслчиликка айлантирилган. У ерда қандай моллар боқилаётгани довруғи нафақат Деновда, бутун Сурхондарёда маълум.

Хўжамбердиев емиш масаласида жуда пишиқ. Тежаб-тергаб ишлатишни уқтиради, доим. Бу йил бошқа хўжаликларда феврал ойидаёқ озуқа тугади. Унда эса бемалол етди. Унинг яна бир одати, апрелнинг бошиданоқ молларга кўк ўт едиришни бошлайди. Куздаёқ шунинг тараддудини кўриб қўяди. 160 гектар ерда рапс ва беда аралаштириб экилганди. Эрта баҳорда хушхўр ва тўйимли емиш жониворлар оғзига тегди. Маҳсулдорлик сезиларли кўтарилди. Айни кунларда 325 бош сигирнинг ҳар биридан 9-10 килограммдан серқаймоқ сут олинаяпти. Гўшт ва сут топшириш тўрт ойлик режалари ортиғи билан уддаланди. Сўқимлар ҳам мўлжалдагидан ортиқ тош босди. Бунга осонликча эришилмаяпти. Машаққатли меҳнат туфайли бўлаяпти.

Ижобий ўзгаришлар фақатгина чорвачиликда эмас. Эшмурод ака Хўжамбердиев раҳбар бўлганига ўн йилдан ошди, ўн йилдирки, бошқа соҳалардаги режалар ҳам зиёдаси билан уддаланади.

Бултур ёз ниҳоятда иссиқ келди. Устига —устак сув камчил бўлди. Қийинчилик мамлакатимиз жануби-Сурхондарё томонларда айниқса сезилди. Шундай шароитда тажриба, фидойилик, кўпни кўрган кексалар ўгити фойда берди. Хўжалик давлатга пахта сотиш режасини 109 фоизга адо этди. Бунинг заминида қанча матонат, беҳисоб пешона терлар бор.

Амалдаги йилда 800 гектар майдонда деҳқончилик қилинаяпти. Барига «Наманган-77» нави жойлаштирилган. Дарвоқе, жамоа уруғлик етказиб берувчи хўжалик. Ниҳоллар ривожи яхши. Ҳозир иккинчи ишлов бериш давом этаяпти.

— Ҳадемай ғалла ўримига тушамиз, — дейди раис, — ҳозир бутун фикри-ёдимиз шунда. Техника тахт қилиб қўйилган. Мавсумни тез ва соз ўтказиш, илғорларни рағбатлантириш тадбирлари белгиланди. Насиб этса, 45 центнерлик маррани кўзлаб турибмиз.

Ниятларига етишсин. 425 гектар ердаги ғалла ривожи мўл ҳосил дан дарак бериб турибди. Бўлиқ бошоқлар аста-секин олтинранг тусга кираяпти. Ғалла майдонлари оилавий ижарачиларга бўлиб берилган. Тажрибали ғаллакорлар Абдуназар Қурбонов ва Йўлдош Мирзаев 14 гектардан, Дўстқобил Омонов 16 гектар, Добил Маматқулов 10 гектар ерда ғалла парваришлаётир. Улар тасарруфидаги экинзорларни кўрган кишининг ҳаваси келади.

Ўзингда бўлса, кунингга ярайди, дейдилар. Олинаётган даромадлар ҳисобига қишлоқлар сув билан таъминланди, йил охиригача хўжалик тўла газлаштирилади. Йўллар асфальтланган.

Яқинда байрам муносабати билан кам даромадли оилаларга ун, гўшт, пахта ёғи текинга тарқатилди. Жамоа аъзолари эса маҳсулотларни ишлаб чиқариш нархида олишади. Хўжаликда 2 та шифохона, туғруқхона ишлаб турибди. Ҳаммом, сартарошхона хизматда.

Бу ерда аҳоли ниҳоятда зич, ер эса ҳисобли. Деҳқончиликдаги ортиқча ишчи кучларини иш билан таъминлаш мақсадида гилам тўқиш, намат босиш, ип йигириш, оҳак цехларини очдик. 3 та ғишт заводи ишлаб турибди. Ички бозор талабини ўрганиб маҳсулот турини кўпайтириляпти. Айни вақтда спирт заводи, макарон маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхона қурилмоқда. Режалаган ишлари кўп.

— Яна бир гап, — қўшимча қилди раис. — Минг шукрки, давлатимиз обрў-эътибори жаҳонда ой сайин ошаяпти. Президентимизнинг Францияга қилган сафари, бобокалонимиз Амир Темурнинг 660 йиллик тўйи у ерда зўр нишонлангани, Туркия раҳбарининг яқинда Ватанимизга қилган ташрифи буни яна бир бор тасдиқлади. Шундай юртнинг қадрига етишимиз, мустақилликни мустаҳкамлашда муносиб ҳиссамизни қўшиш биз учун ҳам бурч, ҳам шараф. Қалбда фахр туйғуси билан меҳнат қилишдан ортиқ лаззат йўқ.

А. АБДУЛХАЕВ.

18 май — Халқаро музейлар куни

МАЪНАВИЯТ МАНБАИ

Музейга тўпланган буюмлар ҳар бир миллатнинг бебаҳо бойлигидир. Чунки уларда халқнинг моддий ва маънавий маданияти, анъана ва урф-одатлари акс этади, миллий ва умуминсоний қадриятлар мужассам.

«Республика халқ таълими музейи»га кириб, — дейди ўқитувчи А. Орифжонов, — юртимизнинг қадимги ва ҳозирги куни билан танишдим. Айниқса, илм-маърифат учун бутун ҳаётини бахшида этган, «Алифбе» ижодкори Оқилхон Шарофиддинов, тошкентлик Шокиржон Раҳимий, Саид Аҳроров каби фидойи педагогларнинг ноҳақ қатл этилганлигини ўқиб жуда ачиндим».

Қатрада қуёш акс этганидек, ҳар бир экспонатда аждодларимизнинг фаолиятлари, буюк ишлари, миллий озодлик ва эрк учун олиб борган курашлари намоён.

Шу жиҳатдан Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 23 декабрдаги «Республика музейлари фаолиятини яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори муҳим аҳамиятга эгадир. Шундан сўнг қисқа вақт ичида жиддий ўзгаришлар рўй берди. Республикамиздаги Ўзбекистон тарихий музейи, санъат, табиат, ўлкашунослик музейлари қайта тикланиб, айниқса Амир Темур бобомизнинг музейи янги муносиб жойни эгаллади. Шунингдек, тиббиёт, халқ таълими, археология бўйича янги музейлар ташкил қилинди. Улуғ олимлар, санъаткорлар, ёзувчиларимизнинг уй-музейлари яратилди. Айниқса, Наманган вилоятида музейлар борасида муҳим ишлар амалга ошириляпти. Вилоят тарихий музейи, шаҳар тарихий музейи, айниқса ҳар бир мактабда яратилган музейлар ҳайратли. Наманган шаҳридаги Ирисбек Назаров номидаги 40-ўрта мактабда ташкил этилган ўлкашунослик музейи ҳам ҳужжатларга бой.

Топилмалар орасида лойдан ясалган кулолчилик буюмлари, мисдан ясалган чилимдан тортиб, мис қозон, дашна, кумғон, турли хил кўзалар, мис лагангача бор. Шунингдек, улар қишлоқ хўжалигига доир кетмондан тортиб ҳаскашгача, от-арава асбоблари, ҳатто эски китобларни ҳам мактабга олиб келишган.

Музей йил сайин бойиб боряпти. Ҳар йили ёзги таътилда юқори синф ўқувчилари билан турли жойларга саёҳат ўтказадилар. Тарих ва география ўқитувчиси Абдуллажон Нуриддиновнинг музейга қўйган хотиралар дафтарида қайси жойларга саёҳат уюштирилганлиги қайд этилган. Жумладан, 1979 йилда Тошкент ва Шоҳимардонга, 1980 йилда Куйбишев ва Арслонбобога, 1982 йилда Ўшга, 1983 йилда Қарши шаҳрига, 1984 йилда Ҳамзаободга, 1985 йилда Самарқандга сафар қилишган ва бу саёҳатларда ҳам музей учун материаллар тўплашган. Ҳозирги кунда музейда тахминан 16 мингдан ортиқ буюм бор. Ўзбекистон Маданият ишлари вазирлиги унга биринчи даражали «Халқ музейи» номини берган. Шундан сўнг музей экспонатлари янада кўпайди.

Дарҳақиқат, ижодкор ўқитувчи Абдуллажон ака Нуриддиновнинг ўлкашунослик материалларидан фойдаланиш юзасидан иш тажрибаси ибратга лойиқдир.

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
республикада хизмат кўрсатган халқ таълими ходими.

Даладаги самарали меҳнатдан сўнг, мажнунтоллар соя ташлаган, атрофи гулу чорбоғ, сўлим шийпонда ёру биродарлар билан чақчақлашиб аччиққина чойдан хўплаб ҳордиқ чиқаришнинг ҳам ўз гашти бор. Буни гўзал Фарғонанинг Боғдод тумани Охунбобоев номли жамоа хўжалиги деҳқонлари яхши тушунишади. Негаки улар инсонга бир марта берилган умрнинг ғаниматлигини дилдан ҳис қилиб, уни қадрлашади.

Шунинг учун ишлашни ҳам, маза қилиб дам олишни ҳам маромига етказишади.

СУРАТДА: деҳқонлар бир пиёла чой устида гурунглашмоқда.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

КЎЗГА — КЎКАНАК, ОЁҚҚА — ТИКАНАК

(фелъетон)

Ғаллаорол туманидаги «Ғаллаорол» илмий ишлаб чиқариш агрофирмаси асосан чорвачилик ва уруғлик ғалла етиштиришга ихтисослашган йирик хўжаликлардан бири. Унинг ҳудудида қарийб 14 минг аҳоли истиқомат қилади. Бир пайтлар донг таратган хўжаликнинг иқтисоди кейинги уч йил ичида орқага кетди. Агрофирма қолоқлар сафига тушиб қолди. Шу вақт давомида бирлашма раҳбарлари тўрт марта алмаштирилди. Лекин бу билан хўжаликнинг аҳволи енгиллашмади. Чорва мутахассисларининг ўз ишларига совуққонлиги туфайли қўзи олиш, сут ва гўшт етиштириш режалари бажарилмади. Қўй ва қорамоллар бош сони камайиб кетди.

Ғалла экиш ва етиштириш режаси ҳам бажарилмади. Соҳалар ривожлантирилмагач, белгиланган режалар бажарилмагач, даромад тўғрисида қандай гап бўлиши мумкин. Ем-хашак ва озуқа етишмаслигидан 1994 йилда 350 бош зотли қорамоллар арзон нархда Бахмал туманидаги бўрдоқичилик базасига бериб юборилган. Бунинг натижасида 300 бошга яқин зотли сигирлар қисир қолиб қорамоллар бош сони ва маҳсулдорлиги камайиб кетди.

Хўжаликда меҳнат интизоми бузилганлиги, иш шароити яхши эмаслиги, меҳнатга яраша ҳақ тўланмаслиги ишчиларда лоқайдлик ва ўзибўларчилик кайфиятини уйғотган. Туман ҳокимлиги хўжаликни зудлик билан оёққа турғазиш чора тадбирларини кўрди. Агрофирмага ишнинг кўзини биладиган тадбиркор, одамлар билан тиллаша оладиган ташаббускор раҳбар керак эди. Шу ерда туғилиб ўсган, узоқ йиллар матлубот жамиятининг раиси бўлиб ишлаб келган Аъзам Сулаймонов агрофирмага раҳбар этиб сайланди.

Аъзам акага хўжаликнинг аҳволи беш қўлдек аён эди. У дастлаб ишни ҳисоб-китобни тўғри юритишдан бошлади. Хўжаликни айланиб ишчи ва механизаторлар билан суҳбатлашди, 1994 йилнинг кеч кузи — айни ғалла экиш мавсуми қизғин паллага кирган давр бўлишига қарамай бор-йўғи етти минг гектар ерга уруғлик сепилган, ишнинг бориши ниҳоятда суст эди. Режа бўйича эса 13 минг гектар майдонга уруғлик ғалла сепилиши керак. Вақт жуда қисқа, остонада қиш эшик қоқиб турарди. Тракторчиларга ҳар гектар шудгорланган ер учун бор-йўғи бир сўмдан ҳақ тўланарди. Янги раҳбар буни етти сўмга кўтарди. Режа бажарилса, иш ҳақининг ҳаммасини мукофоти билан тўлашни ваъда қилди. Ишлар жонланиб кетди. Ўн беш кун ичида қўшимча олти минг гектар ер шудгорланиб, уруғлик ғалла сепилди. Кўкламда ғаллазорлар хўжалик аъзоларига бўлиб берилди. Гектарларнинг эгаси борлиги туфайли ғаллазорларнинг пайҳон қилинишига йўл қўйилмади.

Иккинчи муаммо — чорвани сақлаб қолиш эди. Қорамолчилик фермаларида ва қўйчилик отарларида ем-хашак ва озуқа йўқ ҳисоби. Жониворларни қишловдан қандай бўлмасин тирик олиб чиқиш йўли изланди. Тажрибали мутахассис Неъмат Қурбонов бош зоотехник вазифасига қўйилди. Хўжалик хазинасида маблағ йўқлигига қарамай бошқа жойлардан қарзга ем-хашак олиб келинди. Бундан ташқари аҳолининг эҳтиёжидан ортиқча ем-хашак кузда қайтариб бериш шарти билан фермаларга келтирилди. Натижада қўй ва моллар қишдан беталофат олиб чиқилди.

Навбатдаги вазифа мавжуд техникани таъмирлаб, ўрим мавсумига тахт қилиш эди. Аммо, устахона биноси яроқсиз ҳолга келган, таъмирга муҳтож эди. Ҳаммасини янгилашга тўғри келди. Эҳтиёт қисмлар топишиб техника мавсумга ҳозирланди. Устига-устак ёқилғи етишмасди. Мавжуд 11 та ёқилғи қуйиш шаҳобчаси қисқартирилиб, марказлашган ягона ёқилғи-мойлаш маҳсулотлари омборига айлантирилди. Натижада ёқилғи талон-тарожлиги барҳам топди. Бултур 1994 йилга нисбатан 101 тонна бензин ва беш тонна дизел ёқилғиси иқтисод қилинди. Шунинг ўзидан хўжаликка бир ярим миллион сўм пул қолди.

Елиб-югуриш, тадбиркорлик, ташаббускорлик ўз самарасини кўрсатди. Ғалладан мўл ҳосил етиштирилди. Ўрим-йиғим мавсумида ўроқчи ва комбайнчиларга алоҳида мукофот белгиланди. Далада уч маҳал бепул иссиқ овқат ташкил этилди. Ремонт устахонаси бевосита далага кўчирилди. Ўримга киришишдан олдин ўроқчи ва комбайнчиларнинг рўзғорига керакли ашёлар, ун, ёғ ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари бепул тарқатилди. Рўзғоридан кўнгли тўқнинг иши унумли бўлади. Ўрим пайтида ҳеч ким четда қўл қовуштириб турмади. Барча баробар енг шимариб ишга киришди. Ғайратли комбайнчилар фидойилик билан ишлашди. Мавсумда 660-750 гектар майдондаги ғаллани янчиб олиб юқори кўрсаткичга эришган комбайнчиларга хўжалик раҳбарияти томонидан махсус совринлар берилди. Бундан ташқари 17 кишига биттадан от, ўроқчиларга эса қўй мукофотга ажратилди. Уюшқоқлик билан қилинган меҳнат туфайли хўжалик хирмони тоғдек кўтарилди. Режадаги 12 минг 900 тонна ўрнига қарийб 17 минг тонна сара уруғлик дон янчиб олинди. Хўжалик омборлари донга, фермалар сомонга тўлди. Фойда ўрнига зарар келтираётган чўчқачилик фермаси ўрнига қўйчиликни ривожлантириш тадбирлари кўрилди. Қўйлар бош сони яна тўрт мингтага кўпайтирилди. Узоқ отарлардаги чўпон-чўлиқлар шароити яхшиланди. Хўжалик бир йилда ўз қаддини тиклаб олди. Қарзлар узилди. Одамларнинг турмуш шароити яхшиланди. Ойлик маош ўз вақтида берила бошланди. Пул бўлса, чангалда шўрва. Хўжаликда кичик корхоналар қурилишига эътибор қаратилди. Тез орада сут ва гўштни қайта ишловчи цехлар қурилиб ишга туширилди. Шунингдек, гилам тўқиш ва кигиз босиш цехи, 300 тонна маҳсулотни сақлайдиган совуқхона ишлай бошлади. Хўжалик марказида деҳқон бозори, савдо расталари, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш шахобчалари қад ростлади. Хазинага тушган соф фойда ҳисобидан 140 ўринли болалар боғчаси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Боғча таъминоти бирлашма оталиғига олинди. 29 километрли газ қувурлари ётқизилиб, тўртта қишлоқ тўлиқ газлаштирилди.

Хуллас, хўжалик қолоқликдан юксалиш пиллапоясига қадам қўйди. Аммо, хайрли ишларга Аллоҳ барака бераётган пайтда хўжаликка «кўз тегди». Аниқроғи ислоҳотга ғов бўладиганлар, янгича ишлаш ва фикрлашга қарши чиқадиганлар пайдо бўлишди. Тирноқ остидан кир қидирувчилар Сулаймонов устидан ёзган шикоят хатлари расмий идораларга уча бошлади. Мутасадди ташкилотлар вакиллари, тафтишчилар гуруҳи агрофирмага бирин-кетин ташриф буюришиб, хўжалик молиявий аҳволини элак-элак қила бошлашди. Лекин, раҳбарни қармоққа илинтирадиган бирор камчилик топилмади.

Вилоятдан келган тафтишчиларга ҳам қониқмаган шикоятчилар энди Тошкентга хат йўллай бошлашди. Қишлоқ хўжалик вазирлиги, солиқ қўмитаси, Вазирлар Маҳкамаси ва бошқа маъмурий ва ҳуқуқий органлар вакилларидан иборат махсус гуруҳлар агрофирма фаолиятини тўлиқ тафтишдан ўтказишди. Лекин оқ оқлигича қолди. Ҳеч ким қора дея олмади. Аъзам Сулаймоновнинг ишда жиддий хатога йўл қўйганлиги, хўжалик мулкини талон-тарож қилганлиги, кемириб-емирганлиги ҳақидаги даъволар ўз тасдиғини топмади. Шикоятчиларнинг уруғлик ғалланинг бир қисми қўшни Қозоғистон республикасига сотиб юборилганлиги тўғрисидаги маълумот ҳам пуч бўлиб чиқди. Хўш, шикоятчилар кимлар ўзи?

Лутфулла Ҳайдаров — хўжаликнинг собиқ бош зоотехниги. Чорва ишидаги жиддий камчиликлари туфайли янги раҳбар — Аъзам Сулаймонов томонидан вазифасидан четлатилган.

Ҳолиқ Абдусатторов — катта отбоқар. Йилқиларнинг касалликка чалинишига ва насл беришга яроқсиз ҳолга келтириб қўйганлиги учун катта отбоқар вазифасидан отбоқарликка туширилган.

Болқибой Мамадалиев — бўлим бошлиғи. Ишдаги жиддий камчиликлари, ишни ташкил эта билмаслиги, одамлар билан ишлай олмаганлиги сабабли бўлим бошлиғи вазифасидан четлатилган.

— Олдинда белгилаб қўйилган эзгу ишлар навбат кутиб турибди. Ўрим-йиғим мавсуми эшик қоқаяпти. Далада иш кўп. Биз эса тафтишчиларни кутиб олиб, кузатиш билан оворамиз, — дейди раис.

— Шикоятчиларни ишдан бўшатганлигим, лавозимидан пасайтирганлигим туфайли менга ўчакишиб гуруҳбозлик қилиб юришибди. Кейинги олти ой ичида хўжалик тафтишхонага айланди. Турли идоралар, маъмурий органлар томонидан агрофирма 18 марта «чиғириқдан» ўтказилди. Қайта-қайта текширишга не ҳожат. Ахир юқори маҳкамаларнинг текширув хулосалари ва расмий сўровномалари бор. Булар етарли эмасми? Бу ҳол қачонгача давом этади?!

Шу ўринда вилоят ҳокимлиги мутахассислари ва прокуратура ходимларининг шикоятчилар аризаси устидан ўтказган йиғилишининг баённомасидаги қароридан бир шингил келтиришни лозим топдик.

...Шикоятчиларнинг А. Сулаймонов устидан ёзган аризаси кун тартибидаги масалада кўриб чиқилиб, ушбу масала юзасидан қарор лойиҳаси тайёрланди:

Фуқаролар А. Абдусатторов, Б. Мамадалиевларнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонига ёзган шикоят хатлари мутахассислар ҳуқуқий ва маъмурий органлар томонидан ўрганиб чиқилганда келтирилган далиллар исботланмаганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

Текшириш давомида ушбу шикоят хати тасдиқланмаганлиги сабабли аризачилар А. Абдусатторов, Б. Мамадалиевларнинг ғайри қонуний ҳаракатларини туман прокуратураси томонидан қонун асосида кўриб чиқиш сўралсин.

Фуқаро А. Абдусатторов ва Б. Мамадалиевларнинг бундан буён ушбу мазмундаги асоссиз далиллар юзасидан ёзилган хатлари инобатга олинмасин.

Йиғилиш раиси — туман ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати
Т. Умурзоқов.
Йиғилиш котиби —
Ф. Салоҳиддинов.
1995 йил 26 декабрь.

Юзаки қараганда энди жанжалга барҳам берилганидек, ҳамма иш ўз изига тушгандек. Бироқ яқинда агрофирмага яна бир гуруҳ тафтишчилар келишди. Ўша эски ашула давом этаяпти. Отарлардаги қўйларнинг табиий офат натижасида нобуд бўлганлигини тасдиқловчи барча ҳужжатлар бўлишига қарамай, аризачилар буни ҳам раиснинг жинояти деб аюҳаннос солишди. Лекин ҳақиқат ҳақлигича қолди.

Хатони ўз вақтида англаб, уни тузатишга ҳаракат қилиш — иймонлилик белгиси. Қолоқ хўжаликни бир йил ичида юксалиш пиллапоясига олиб чиқишнинг ўзи бўлмайди.

Айбсиз Парвардигор. Камчиликдан ҳеч ким холи эмас. Бироқ пашшадан фил ясаб, тирноқ остидан кир қидираётганлар шикоятбозлик ўрнига хўжалик ривожига ҳалол меҳнатлари билан ўз ҳиссаларини қўшсалар яхшироқ буларди. Йўқса, расмий идораларни чалғитаётган, одамларни ишдан қолдираётган, ҳалол меҳнат қилаётганларнинг оёғига тиканак бўлаётганларни танобини тортиб қўядиганлар топилар.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

• Футбол

ҚИЙИН ҒАЛАБА

Ҳужумкорлик ўз ҳолича таҳсинга лойиқ фазилатдир, лекин у тегишли малака асосида амалга оширилгандагина кўзланган натижа олиб келади. Шунчаки ҳамла уюштириш, чопқиллаш, югуриш, ҳисобигагина рақибни доғда қолдиришга уриниш кам самарали ишдир. Айниқса, маҳорат бобида қолишмайдиган жамоага қарши тўп сурганда шиддаткорликка зўр бериш ўзини оқлаши қийин.

МҲСК - «Пахтакор» учрашувида зийрак мухлислар бунга яна бир карра ишонч ҳосил қилишди. Одат бўйича армиячилар илк дақиқаданоқ юксак суръатларда Павел Бугало қўриқлаётган дарвоза томон интилишди. Қатор қулай вазиятларга эга бўлишди ҳам. Бироқ чарм тўп усталарига хос совуққонлик етишмаслиги туфайли имкониятлар бой берилди.

Икки бор кетма-кет мағлубият аламини татиган пахтакорчилар ҳам асло рақибга ён босиш ниятида эмаслигини амалда намойиш қилишди. Бироқ уларга ҳам мўлжални аниқ нишонга олиш насиб этмади. Томонлар биринчи таймнинг ўзида бир неча мартадан тўп киритишлари мумкин эди.

Афтидан, бой берилган имкониятлар иккинчи таймда аламзадалик кучайишига олиб келди. Натижада ўйин жамоа ўйинчиларининг нафис ҳаракатлари эвазига эмас, балки очиқдан-очиқ қўполлик ҳисобига кескинлашди. Хайриятки, ҳакам Гали Имомов вақтида қоидабузарларнинг танобини тортиб турди. У рақибига нисбатан қўпол ўйнаган С. Моргулисга ҳеч иккиланмасдан қизил карточка кўрсатди. Безоримижоз шеригини ноҳақ ҳимоя қилмоқчи бўлган Ҳикмат Эргашев ҳам майдонни тарк этишига тўғри келди.

Натижада армиячилар дарҳол икки ортиқча ўйинчига эга бўлиб, «Пахтакор» дарвозасига ҳамлаларни янада кучайтиришди. Бир неча бор тўп дарвоза тўсинига тегиб қайтди. Дарвозабон ва ҳимоячилар ҳам жон-жаҳдлари билан ҳаракат қилишиб, армиячилар ҳисобни очишга йўл қўйишмади. Айни чоғда «Пахтакор» ҳужумчилари рақиб дарвозасини ишғол этиш пайида бўлишди. Пировард натижада футбол ўйини шунчаки тўп суриш, ҳамла уюштиришдан эмас, балки зийракона зарбалар билан гўзал эканини амалда тасдиқлаган Дилмурод Назаров яна ўзини кўрсатди. У шериги ошириб берган тўпни боши билан уриб, дарвозага аниқ йўллади.

У шундай нафисона зарба бердики, тўп армиячилар дарвозабони устидан ёйсимон ҳаракат қилганича тўппа-тўғри тўрга бориб тушди. Бизнингча, чинакам футбол мана шундай моҳирона зарбалар асосида юзага келади. Шунчаки жон-жаҳди билан рақиб дарвозаси томон ташланиш ёки зарба беришнинг ўзи кифоя эмас. Инглизчадан таржима қилинганда футбол «оёқ билан тўп тепиш» маъносини берса-да, барибир фаҳм-фаросат етакчи ўринда туриши керак...

Турнинг қолган натижалари: «Нефтчи» — «Наврўз» — 3:1, «Динамо» (Самарқанд) - «Суғдиёна» 2:1, «Трактор»» — АСК — 4:0, «Янгиер» - «Косонсой» — 1:1, «Машъал» — «Навбаҳор» — 0:3: «Нурафшон» — «Динамо» (Урганч) — 5:0, «Атласчи» - «Дўстлик» — 2:1.

Ш. АЛЛАМОВ.

Децис — самарали ҳимоя воситаси

Бу инсектицит дори зарарли ҳашоротларга қарши самарали восита бўлиб, ташқи муҳитга кам таъсир этади.

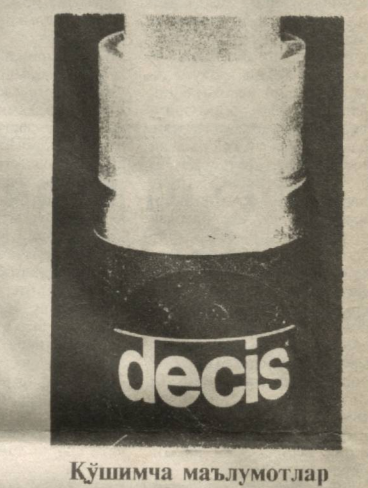

Дециcни Ўзбекистонда қарийб йигирма хил экин, шу жумладан: ғўза, беда, сабзавот, картошка, қовун, тарвуз, мевали дарахтларни турли заракунанда ҳашоротлар — шира, трипс, ғўза тунлами, олма қурти, фитономус, колорадо қўнғизи, чигирткалар ва бошқалардан ҳимоя қилишда қўллаш яхши наф келтиради. Дециснинг ҳар гектарига сарфлаш миқдори жуда оз бўлиб, қўллашга тайёрланган дори бўйича 0,1-1,0 литрни, таъсир этиш моддаси бўйича эса 2,5-25 граммни ташкил этади.

Қўшимча маълумотлар Сизни қизиқтирса, Олмониянинг АгрЭво фирмаси ходимлари хизматингизга тайёр.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Юлиус Фучик кўчаси, 7-уй, 56-квартира, Тел.: 33-35-25, Факс: 30-20-31.

AgrEvo

ТАШКИЛОТ

Тошкентдаги омборларидан қуйидагиларни пул ўтказиш йўли билан сотади:

— эни 1,5 метрлик қўшқаватли астарлик ип-газлама;
— эни 1,8 метрлик нотўқима газлама;
— сабзавот учун мўлжалланган тўр қоплар;
— нотўқима газламаларнинг лахтак-қийқимлари;
— икки хил материалдан тайёрланган қулқоплар.

Ушбу маҳсулотлар ташкилот ҳисобига маблағ келиб тушгандан сўнг харидорларга берилади.

Мурожаат учун телефонлар:
41-86-00; 41-75-06.
(Якшанбадан ташқари ҳар куни соат 10 00 дан 15 00 гача).

МЕВА ҚУРИТИШ МОСЛАМАСИ СОТИЛАДИ

Тошкентдаги ташкилот «УМ -1,0» русумли мева-сабзавот қуритиш кўчма мосламасини сотади. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти мутахассислари лойиҳаси асосида тайёрланган, электр энергияси ҳисобига ишловчи, бир йўла минг килограмм мева ёки сабзавот қуритишга мўлжалланган ушбу қурилмалар мажмуи трактор прицепи устига ўрнатилганлиги туфайли кичик цехни кўчириб юриш имконияти мавжуддир. Маҳсулотлар чанг-ғуборсиз тайёрланади. Ушбу қурилмани сотиб олган харидорга ундан фойдаланишга тааллуқли қўлланма ҳам тақдим этилади.

Мулоқот учун телефонлар:
46-78-05; 49-17-51.

УЙ ЁКИ ЕР УЧАСТКАСИ КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!

Тошкент вилояти Алимкент посёлкасида 25 сотих ер майдони, беш хонали уй, ошхона, ҳаммом ва бошқа қулайликлари бўлган ҳовли-жой сотилади.

Мурожаат учун телефонлар: 65-49-37; 65-83-94 (кечқурун).

Тошкент вилояти Келес шаҳри яқинидаги 8 сотихли ер участкаси сотилади ёки кўп қаватли уйнинг уч хонали хонадонига алмаштирилади.

Мурожаат учун телефонлар: 33-44-43; 29-94-22.

Қашқадарё вилоят агросаноат уюшмаси жамоаси уюшма раиси Шомурод Сатторовга акаси **Хайрулло РАҲМАТУЛЛАЕВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙЛАР:
«ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ
«Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси
«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий орган бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0244, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 19.30

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.